

As Uj
és bá

DI Hódásatter Robert

Cikkein
forrás

Disztér 2 11 e 8 Budapest

Kézirat
megörzvé

ELLET

ESIDŐ POLITIKAINAK NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 19. szám. Telefonszám: 9-77

ELŐFIZETÉSI ARAK:
Félévre . . . . . 600 lej
Negyedévre . . . . . 320 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej

KULFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ARAK
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy eunek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Készül a háromfenekű urna

Argetoianu belügyminiszter nagyon okos ember. Nemcsak a mára gondol, hanem a holnapra is. És amíg a kormány főbbi tagjai úgy szaladgálnak össze-vissza a pillanatnyi helyzetnek szóló félig kész törvényjavaslatokkal, mintha hirtelenében elvesztették volna a fejüket, addig Argetoianu szép csendben új választójogi reformot készít elő.

Mert krízis ide, krízis oda, holnap is kell valamiből élni.

Akármenyre is hiszi Jorga, hogy ő csak a cipőszinórján bukhatik el, Argetoianu nem olyan optimista és számol azzal is, hogy nem volt még olyan kormány a világon, amely előbb-utóbb meg ne bukkott volna.

Ha pedig megbukik a kormány, jönnek az új választások.

Egy új választáshoz pedig szavazók kellene.

A Jorga—Argetoianu érdekszövetségnek viszont mindene van, csak éppen szavazói nincsenek. Szerencsére azonban a technika mai vívmányai mellett a szavazókat is pótolni lehet, még pedig elég könnyen.

Részint csendőrökkel, részint pedig egy jófajta választási törvénnyel.

Es mert csendőrök már vannak, nem is hiányzik más a választáshoz, mint a megfelelő választási törvény, amelynek ügyes paragrafusai legalább egymillió szavazatot ajándékoznak majd annak a pártnak, amely történetesen a választást levezeti.

A másik milliót megszerzik majd a csendőrök. Egy pár ezer szavazatot pedig valahogy csak összegyűjt magától is.

Amilyen ügyes Argetoianu, ha a csendőrök akcióbá helyezéséről van szó, bizonyára éppen olyan ügyesen fogja megszerkeszteni a patentirozott választójogi törvény paragrafusait is.

Persze egyelőre sejtelve sincsen senkinek sem, hogy voltaképpen mit is akar változtatni Argetoianu a régi törvényen. A belügyminiszter csendben dolgozik és egyelőre senkivel sem közli a terveit. Ami keveset eddig a nyilvánosság számára mondott, az mindent jelent, csak jót nem.

Eszerint elsősorban a választási jelek reformálására gondol a belügyminiszter, mert éppen ezzel szemben merült fel a legtöbb panasz.

Sose hallottuk, hogy valaki panaszkodott volna ezekre az ártatlan geometriai ábrákra. Eppen ellenkezőleg, az egész világ pont a választási jelekkel volt megelégedve és a választási aktus legszimpatikusabb vonása éppen ezeknek a jeleknek a romantikája volt.

Egészen másért panaszkodtak a pártok és a szavazópolgárok.

A duplafedelű urnáért, az ügyes hüvelykujatványokért és a prémiumért, ami bökézien osztogatta az ingyen mandátumokat a legtöbb szavazatot kapott párt-nak.

Ez viszont bizonyára nem fáj Argetoianunak. Hiszen ennek köszönheti most is a miniszteri széket.

Ha pedig újra miniszter akar lenni, akkor olyan törvényt fog csinálni, amelyben kevesebb lesz a választási jel, de több lesz a csendőr és az urnának nem is két, hanem mingyárt három feneké lesz.

Köztisztaságot kapunk

Valami mégis csak lesz. Ha kenyérre, egzisztenciára, békére, boldogságra és jól fűtött, meleg szobára nincs is kilátásunk, azért nem kell panaszkodni: Kolozsvár város tanácsa nagy ajándékban akar részesíteni bennünket. Köztisztává akarja tenni keleti piszokban tündöklő uccáinkat.

Kétségtelen, hogy ezzel a cselekedetével megfoszt bennünket attól az előnytől, hogy az aszfalt és a kövezet változatos hepehupáiban és a mezők termékeinek színes hulladékaiban gyönyörködünk. De mi ezt az áldozatot szívesen hozzuk meg, sőt azt szeretnénk, ha tényleg meghozhatnánk, vagyis a városi tanács ígérete nem maradna pusztá ígéret.

Csak az ipari szeszt fogja monopolizálni az állam

A Kereskedelmi Kamarák Országos Szövetsége a patenta fixa bevezetését sürgette meg Argetoianu pénzügyminiszternél. A szociáldemokrata párt tiltakozik a lisztvíselői fizetések leszállítása ellen és a hadügyi kiadások csökkentését követeli

Bucuresti-Bukarest november 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Argetoianu pénzügyminiszter elkészítette a szeszmonopóliumról szóló törvénytervezetet, amely előreláthatólag decemberben fog a parlament elé kerülni. A tervezet ujtása az, hogy a monopóliumot csupán az ipari és mezőgazdasági szeszgyárakra fogja a kormány alkalmazni, míg a borszesz-gyártás továbbra is szabadkereskedelem tárgya marad. A változás oka az, hogy a regáti bortermelők erőteljes kampányt indítottak a monopólium ellen s akciójukat a kormánypart regáti parlamentjeinek tulyomó többsége támogatta. Az eredeti terv szerint a cujka is monopólium tárgyát képezte volna, Argetoianu azonban kénytelen volt erről is lemondani a regáti pálinkafőzők heves ellenállása következtében.

Ilyen körülmények között a monopólium elveszti az összes szesz italokra kiterjedő általános jellegét és tulajdonképpen nem jelent egyebet, minthogy a mezőgazdasági és ipari szeszgyárak kezéből, akiknek tekintélyes része zsidó, kivesszik a kenyeret. Az ipari szesz monopolizálása nem fogja azt megakadályozni, hogy a borszesztermelők ne kerüljék meg az állami közegek ellenőrzését, tehát végeredményben a szesz-visszaéléseknek sem vet véget a félmonopólium. Bukaresti jelentés szerint azonban Argetoianu tervezete nem végleges és nincs kizárva, hogy azt ismét módosítani fogják.

Vége felé jár a gobanakiteli kampány

Bucuresti-Bukarest, nov. 12. Galaci jelentés szerint a gabonaárak az elmúlt napokban ismét jelentékenyen visszaestek. A gabonapiacra egyébként is egyre érezhetőbbé válik a tél közeledése. A külföldi kereslet teljesen megcsappant, dec. 20-án pedig leállítják a hajókat és ezzel megszűnik a gabonakiteli kampány.

A gabonaárak újabb esése különösen a tengeri és árpa-termelőköt sújtja érzékenyen. Az elmúlt öt nap leforgása alatt a

tengeri vagononként hétezer, az árpa pedig vagononként négyezer lejt vesztett értékéből. A buziapiacra is szünetelnek az üzletkötések. Ezt beavatott körökben azzal magyarázzák, hogy a gabonakereskedők a kiviteli prémium megszüntetésétől való félelmükben nem mertek nagyobb tranzakciókba bocsátkozni a termelőkkel. Az a tény, hogy a kormány már hónapok óta nem folyósította a kiviteli prémiumot, ugyancsak károsan befolyásolta a gabonapiac alakulását.

A Kereskedelmi és Iparkamarák a pénzügyminiszter előtt

Bucuresti-Bukarest, november 12. A kereskedelmi és iparkamarák országos szövetségének küldöttsége kereste fel ma délelőtt Argetoianu pénzügyminisztert. A küldöttség kérte a pénzügyminisztert hogy sürgesse meg a jelenlegi egyenesadó rendszer módosítására irányuló munkálatokat és tegye lehetővé a patenta fixának január elsejével való bevezetését. A szövetség képviselői rámutattak arra, hogy a romániai kereskedők nyolcvan százaléka évi 75 ezer lej jövedelem után van megadóztatva, holott az elmúlt években az általános pangás következtében a jövedelem jelentős mértékben megcsappant.

A továbbiakban tiltakozott a küldöttség a cégbejegyzésekről szóló törvény végrehajtási utasításának 36-ik paragrafusa ellen, amely megszünteti az iparengedélyek Erdélyben és Bukovinában eddig érvényben volt rendszerét.

A szociáldemokraták tiltakoznak a tisztviselők fizetésének redukciója ellen

Bucuresti-Bukarest, november 12. A szociáldemokrata párt központi vezetősége ma délután ülést tartott, amelyen a kormány pénzügyi terveivel foglalkoztak. A vezetőség határozati javaslatot fogadott el, amelyben mindenekelőtt is tiltakoznak a fizetések leszállítása és a magántisztviselői fizetések megadóztatása ellen. A továbbiakban követeli a szociáldemokrata párt az állam hadügyi és rendőrségi kiadásainak csökkentését.

szervezését. Am ennek a legszigorubb és legkorrektebb üzleti formák és kötelezettségek mellett kell végbemennie mindkét szerződő fél részéről.

Aki a város szemetén is illegitim hasznot akar szerezni, az megérdemli, hogy a szeméttel erkölcsi vonatkozásokban hozza összefüggésbe. A mai nyomor infernális szenvedései, az adóprés borzalomba beillő kiméltetése közepette a város lakosai igazán igényt tarthatnak arra az igénytelen luxusra, hogy tiszta kövezeten járják az erdélyi élet kálváriáját és a jövőben száraz lábbal kelhessenek át egy-egy eső után — a két járda között elterülő mai szemet- és sártengeren.

Nem célzás, csupán egy lélektani megfigyelésen alapuló megállapítás akar lenni annak hangoztatása, hogy az emberek külső környezetüket rendszerint lelki berendezkedésük képére formálják. Szényes uccák rendszerint egy hanyag, a köz érdekeivel, a civilizáció vívmányával mitem törődő városi vezetőség belső világa ellen emelnek vádat. Tiszta uccák lelkileg is tiszta emberek rendszerét, korrektségét demonstrálják. Nagyon szeretnők, ha ez a külső demonstráció hamarabb egy lelkileg tiszta, emelkedett szellemű, európai nivóért lelkesedő városi vezetőség komolyságát és ügyesszeretét tükrözne vissza!

VILÁG TÜKRE

El az aranytól

Ha az angol konzervatív párt az utolsó választások alkalmával nem aratott volna fölünyes győzelmet, a védővamos politika akkor is elmaradhatatlanul bekövetkezett volna. Anglia mostani gazdasági megrendültsége ezt parancsoló szükségképpen követeli. Az új védővamosot hozzá fogják csatolni az importált áruk értékéhez és az egyes vámtételek bizony nem lesznek épen alacsonyak. Már most beszélnek 30 és 40 százalékos ad valorem vámról, bár ezek olyan percentuális tételek, amelyeket nem fogják alkalmazni általánosságban, semmire sem első rendű szükségleti cikkekre. A vámtarifá alapján, amelyet a nemzeti kormány rövidesen be fog terjeszteni az alsóháznak, nagystíli kereskedelmi szerződéseket fognak kötni különböző kormányokkal.

Anglia új összetételű kormányának ezenkívül első feladata lesz a pénzügyek rendezése, amely tudvaleg egyet jelent az Egyesült Államok és Franciaország pénzügypolitikája elleni szembenállással. Sajtójukban és gyűléseiken az angolok napról-napra szemrehányásokat tesznek a két állam kormányának, hogy politikájukkal az arany halmozását, a hitelek beszüntetését idézték elő és „sterilizálták” a gazdasági életet. Az árakat a rajtuk kívül álló világ kárára csökkentették és egyre csökkentik. Nekik kell tulajdonítani, hogy a kölcsönöket és jóvá-tételi fizetéseket az érdekelt országok megnehezítik, sőt lehetetlenné is teszik.

Az angol valuta rendezésének kérdésében, mielőtt még az angol törvény hozás is foglalkozna vele, eddig három konstruktív gondolat merült fel. A munkások a font stabilizálását követelik, alacsonyabb bázison. J. M. Keynes, a híres közgazdász, a font rugékonyságát és a nemzetközi aranyértékhez való hozzáigazítását propagálja, míg a nemrég lezajlott angol birodalmi valutaügyi konferencia arra helyezi a fősúlyt, hogy a font legyen mérőfoka az érték és ár közötti viszonyoknak, főleg belföldi relációkban.

A munkások már 1925-ben annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy a fontot túlmagasan stabilizálták. De más országok példáján okulva, nem tartják kívánatosnak a font további esését, annál is inkább, minthogy Franciaország és az Egyesült Államok magatartása miatt a font komoly értékeltelenedésétől lehet tartani. A munkásokkal együtt számos polgári közgazdász is azt kívánja, hogy a font a mostani bázison stabilizálódjék, a kormány pedig ügyeljen arra, hogy az áruk ne dráguljanak. Vagyis kívánják a font értékének mai lemorzsolódottságát és a reális béreknek lehető fenntartását.

J. M. Keynes következetes régi valuta-politikájához és most is azt hirdeti, hogy a valuta szabályozását olyan rugékonnyá kell tenni, hogy a közgazdasági élet és ezzel együtt az export is fellendüljön. Általában pedig mindenkinek az az érzése Angliában, hogy a két „aranyos” állam: Franciaország és Amerika elhanyagolják a gazdag kötelezettségét azzal szemben, aki nek véletlenül nincs most aranya. Az ilyen államokkal szemben védekezni kell — írják az újságok — és pedig

a valuta fegyverével. A védekezés elsősorban álljon egy retorziós vámpolitikában. Ha Franciaország és az Egyesült Államok lezárják a hitelsorompókat, akkor — mondjuk — mi az ó piacokra olesó fonton szerzett árut fogunk dobni és ezzel megnehezítjük, hogy a mi és velünk egysorúak piacáról e két ország újabb aranyrudakat cipeljen el.

A harmadik gondolat az, amelyet Sir Basil Blacket, az angol bank egyik igazgatója hirdet egyik legújabbban megjelent művében. Ő azt mondja, hogy nemzetközi valuta-rendezés nem is várható, épen a két hatalmas, arany ország magatartása miatt. Ezért tehát Nagybritánia és az uralma alatt álló országok tartják az áruk niveljét, olyképen, hogy a pénz az áruk átlagárával szabályozva, megteremtsek az áruindex-valorat.

E három pénzügyi mentőgondolat mellett komoly tényezőként emlegetik J. Stamp közgazdasági írónak egyik legújabb röpiratát, amelyben rámutat a sajátos tényre, hogy a modern gazdasági alakulatok épp olyan tehetetlenek, mint a kődös öskor nehézkes teremtményei. Nem reagálnak semmiféle újszerűségekre és ha mégis megmozdulnak, akkor már túlhaladott álláspontokat akarnak elérni. Anglia jól tenné, ha nem törődne a jövőben a font aranyértékével, hanem ha ez a valuta hozzáigazodna az angol nemzeti kincshez: a közlekedési eszközök, a tehergépjárművek, a nyersanyagok, az áruhoz. A nagykereskedelmi áraknak kellene irányítani az angol valutát. El kell hagyni az aranyvalutát és a nagykereskedelemben divó index alapjára kell helyezkedni. A brit gazdasági területen ezt a pénzügyi elvet kell végrehajtani. Ez feltétlenül meg fogja szilárdítani az angol gazdasági területet, versenyképességét. Blacket szerint nyugodtan fel lehet áldozni az aranyvalutát, mert ezzel Angolország „gazdasági sorának urává válik”. Nem lesz hozzátörve az Egyesült Államok Federal Reserve-rendszeréhez és függetlenítheti magát a Banque de Francetól.

Az angolok tehát általánosságban az aranyfedezeti pénzpólitikától szabadulni szeretnének. Hogy mennyire sikerülhet ez, még ilyen hatalmas birodalomnak is, mint Anglia, akkor ha izolálva marad, arra csak a tapasztalatok adhatnának választ. De magában a tény, hogy a pénz ügyileg legkomolyabb országban, Angliában bukkanak fel ezek a tervek és hogy nagy népszerűséget értek el, annak a bizonyossága, hogy az arany, mint sok más nagyértékű hittényező, lassanként elveszti hitelét.

Primăria Municipiului Cluj.
No. 20315—1931.

A N U N Ő

Municipiul Cluj publică a treia licitație cu oferte în scris, închise și sigilate pentru închirierea localului de prăvălie No. 3 deținut actualmente de dna Elena Herskovits în edificiul Primăriei din Calea Reg. Ferdinand No. 28-a pe durata de 3 (trei) ani începând dela 15 Decembrie 1931.

Licitatia se va ține în conformitate cu dispozițiunile cuprinse în art. 88—110 din legea Contabilității publice și în normele generale pentru ținerea licitațiilor publicate în Monitorul Oficial No. 127—1931 în ziua de 10 Decembrie 1931, orele 11 a. m. înaintea Comisiei de licitație sala de ședințe.

Odată cu depunerea ofertelor concurenții vor preda la mâna Președintelui Comisiei în plic separat o garanție provizorie în numerar sau efecte garantate de stat egală cu 5% din suma oferită drept chirie pe întreaga durată de mai sus.

Condițiunile de licitație se pot vedea în biroul Serviciului Economic.
Cluj, la 6 Noembrie 1931.

Primăria Municipiului Cluj.

— Estek a törökországi dohányárak. Londonból jelentik: Az amerikai részről megnyilvánult csekélyebb kereslet miatt a törökországi dohányárak 40—50 százalékkal estek.

Japán szerint nincs hadiállapot Mandzsuriában

Washingtonban remélik, hogy a kínai-japán viszályt diplomáciai nyomással is ki tudják küszöbölni

Japán új jegyzéke, melyet amerikaihoz intézett, békülékeny hangokat peng. Az Egyesült Államokat Dawes tábornok fogja képviselni a párizsi népszövetségi ülészekon

Fegyverszünet jött létre a Nonni-hidfőnél operáló japán és kínai csapatok között

London, november 12. Tokióból jelentik, hogy a japán császár engedélyt adott a vezérkar főnökének arra, hogy egy vegyes dandárt, mintegy ötezer katonát Mandzsuriába vezényeljen az ottani megszálló csapatok egyik dandárjának leváltására. A kínai-japán konfliktus újabb súlyosbodása miatt Kure kikötőből négy nagy japán cirkáló Port-Arthurba indítottak.

Ezzel az eseménnyel szoros kapcsolatban Washingtonban az amerikai minisztertanács elhatározta, hogy a mandzsuriái kérdésben folytatja eddig követett politikáját s a népszövetségi tanácssal arra fog törekedni, hogy a távolkeleti háború eshetősége kiküszöböltesse. Az amerikai kormányt a hétfőn Párizsban megkezdődő népszövetségi tanácsülésen Dawes tábornok, nagykövet fogja képviselni.

Egyidejűleg Stimson Washingtonban fogadta a japán nagykövetet s közölte vele, hogy a népszövetségi tanács Párizsban tartandó rendkívüli ülészekon az Egyesült Államokat Dawes londoni nagykövet fogja képviselni, aki szoros érintkezést fog ugyan fenntartani a főhatalmakkal, de nem fog irányítólag hatni a tárgyalásokra.

Újabb jelentés szerint Stimson kijelentette, hogy az amerikai külügyi hivatal Japántól új jegyzéket kapott, amelyben a japán kormány a mandzsuriái kérdést igen békülékeny hangon tárgyalja. A Martin szerint Stimson amerikai külügyi államtitkár újabb lépéseket tesz Mandzsuriában a béke helyreállítása érdekében.

London, november 12. A Reuter távirati iroda tiencsini jelentése szerint a helyzet engedett feszültségéből s közeli meggyezés várható a mandzsuriái kérdésben.

Ezzel szemben a japán vezérkar főnök hangoztatja, hogy a szituáció még mindig igen komoly s alighanem szüksége fog mutatkozni annak, hogy Japán további erőket vonlasson fel Mandzsuriában a rend fenntartására.

A Nonni folyónál japán hidépítő munkások folytatják munkájukat. Ugy a kínai, mint a japán csapatok visszavonultak a folyótól délre, illetve északra s ezzel kijutottak egymás lőtávolából.

Tiencsinnél megkezdődött a rendcsináló munka. Több száz lázadó volt kínai katonát, akik állandó lövöldözéseikkel félelemben tartották a várost, sikerült elfogni. A zendülőket rövid uton lefejezték.

Újabb jelentés szerint Észak-Mandzsuriában a Nonni-hidfőnél operáló kínai és japán csapatok között fegyverszünet jött létre. A kínaiak csapatparancsnoka, Maa tábornok visszavezényelte csapatait a Nonni folyótól északra eső területre. A japánok folytathatják a hidépítést. Igéretet tettek Maa tábornoknak, hogy a hidépítést négy nap alatt befejezik s akkor elhagyják Észak-Mandzsuriát, Japán részről hangoztatják, hogy Kinának be kell tartania a most vállalt kötelezettséget, hogy a helyreállítandó hidat a rongálástól őriztetni fogja, hogy a vasúti forgalomban fennakadás többé ne állhasson be.

Washingtonban remélik, hogy a kínai-japán viszályt diplomáciai nyomással és gazdasági bojkott alkalmazása nélkül sikerül kiküszöbölni.

Tokióból jelentik, hogy a japán kormány újból hangoztatja, hogy Kína és Japán között nincs hadiállapot s ennek bekövetkezését a japán kormány elkerüldőnek is tartja. Hivatalosan elfolyják azt a hírt is, hogy Maa tábornok hadat üzent volna.

A newyorki Wall-Streeten általános áremelkedés állott be arra a hírre, hogy Japán nagy készleteket rendel élelmezési és közszükségleti cikkekkel.

London, november 12. Tiencsinben a japán concessziós terület határán tovább tart a lázadó kínai katonák veszett lövöldözése. A rendőrség nem tudja megfékezni a zendülőket. A csöcselék és a kínai katonák fosztogatnak. Megostromolták a

japán városrész szélén levő Nankaj-egyetem épületét is.

A kikötőben várják a japán hadihajókat, hogy újabb japán tengerészgyalogságot szállítsanak partra a rend helyreállítási munkálatokban való részvételre. A lázadó kínai katonák barrikádok mögött védekezésre akarnak berendezkedni a városban, hogy készen várják a japán támadást.

Meg akarták zsarolni egy ausztriai zárda főnöknőjét

Az ismeretlen zsarolók a kolostor külső ablakait mind bezúzták

Bécs, november 12. Különös zsarolási kísérletet követtek el az eichgraben kolostor főnöknője ellen.

Tegnap a kora hajnali órákban egy jól öltözött férfi csengett be a ferencendi szerzetesek Annunciata nő kolostorának a kapuján. Amikor a portás ajtót nyitott, az idegen egy cédulát adott át neki azzal, hogy azt vigye azonnal a zárda főnöknőjének. Mi alatt a portás Gradler Viktória apáca főnöknőt felébresztette, a hajnali látogató a kapu előtt maradt, ahol nyilván egy másik férfivel beszélgetett, mivel a portás világosan hallotta, hogy az idegen egy másik férfit „Károly” néven szólít.

A cédulán annak írója felszólítja a zárda főnöknőt, hogy tizezer sillinget, vagy ha nincs ennyi pénze, legalább ötven sillinget fizessen ki, mert különben a zárdat kifosztják és a földdel teszik egyenlővé. Mialatt a portás a főnöknővel beszélt, hirtelen csörömpölés hallatszott a ház külső frontjáról és rövidesen észrevették, hogy az idegen férfi és kísérője nem kevesebb,

mint kilencvenhat külső ablakot bezúztak.

A zárda főnöknője telefonon érintkezésbe lépett az eichgraben csendőrséggel, amely őrjáratot küldött, azonban az ismeretlen zsarolók közben eltűntek.

— A fegyverszünet tizenharmadik évfordulóján Vendée prefektusa koszorú helyezett el Clemenceau sírjára. Párizsból jelentik: A fegyverszünet tizenharmadik évfordulóján a francia kormány képviselőjében Vendée prefektusa koszorú helyezett el Clemenceau sírjára. Párizsban délelőtt Doumer elnök elhaladt a volt frontharcosokból összeállított ezred arcvonala előtt, majd 11 órakor két perces csenddel áldoztak a hősi halottak emlékének. Délután a lelkesek mondtak beszédeket az ismeretlen katona sír-emlékénél.

Milyen lesz jövőnk,

megmondja a tudomány. Kis pénzért jó könyvet vehet a Lepage-antikváriumban, Kolozsvár. Kérjen árjegyzéket.

AZ ANTISEPTIKUS
ESZKÖZ AMELY VILÁG
HIRNÉMNEK ÖRVEND A

VALDA PASTILLA

AMELY ELTÁVOLITJA ÉS
LEGYŐZI A
TOROKFÁJDALMAKAT, KÖHÖGÉST, MEGHŐLEST, VALAMINT A RÉGI VAGY ÚJ TÜDŐBÁJOKAT, GNATARRÓKAT, ASTHÁT, INFLUENZÁT, STB.

A DOBOZ FAC-SIMILJE

KAPHATÓ MINDEN
GYÓGYSZERTÁBAN
ÉS DROGUEKTÁBAN

Ki gyermekét szereti **Höfer** hintőporral, krémmel ápolja

Hét ke

A Banca N
lomban. K

Bucuresti-Buk
Uj KeKlet tudó
nala most tette
bank október r
tevékenységérő
politikai körök
várták. Erre a
a Marmorosch
természetesen
ország hitelét
nagy nehézsége
pénzintézetek
Banca Notional
különös érdeke
piac és a hitel
Nationala egyr
teljesebb szerep

Másfél
a bank

Az október
jelentés néhán
szolgál. Így pé
hét leforgása
21 milliárd 800
242 millió lejre
1 milliárd 430
lanatban a ban
mozog, amelyet
sem ért el. Az
gása alatt csak
kedett az orszá
szen a Mironé
Banca Nationala
meg a 18 mill
mennyek között
vü emelkedése
jótékony hatás
életben. Az ad
azonban a piac
ezt az emelked
nem jelent eg
Nationala igye
keretek kibőví
számára azt, a
elvont a pénzp

Nem á
jegyfo

Természetese
ról beszélni. A
hogy a lej ara
vedjen változá
emelkedése oly
Banca Marmor
idejűleg a jegy
lejjel felemelt
leszámitolási
geket bocsótor
minden eshető
A bankjegyfo
nem mondható
szabályszerű
ben kaptak
Nationalától,
meg fogja szes
akut idegesség

A

Örvendete
Nationala dev

Mezőg

és Tak

CLUJ, CL

Fióktintézet
Betlen, Cel
Jibou-Zsib
intézetek:
Takarékpén
enyed és en

Saját to

Foglalkozik
ágazatával.
külföldre le
pont
Engedély

Hét hónap alatt 5 milliárddal emelkedett Romániában a bankjegyforgalom

A Banca Nationala legújabb kimutatása szerint 23 milliárd 240 millió lej van forgalomban. Kétszázalékkal csökkent a lej aranyfedezeti aránya. 400 millió lejt keres az állam az ezüstpénzek forgalombahozatalánál

Bucuresti-Bukarest, november 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Banca Nationala most tette közzé jelentését a jegybank október második felében kifejtett tevékenységéről. A jelentést pénzügyi és politikai körökben nagy érdeklődéssel várták. Erre az időszakra esik ugyanis a Marmorosch Bank összeomlása, amely természetesen komoly kihatással volt az ország hiteléletére s amely meglehetősen nagy nehézségeket okozott ugy a többi pénzintézeteknek, mint a jegybanknak. A Banca Nationala jelentése egyébként is különös érdeklődést kelt, midőn a pénzpiac és a hitelélet irányításával a Banca Nationala egyre nagyobb és jelentőségesebb szerepet visz.

Másfélmilliárd lejjel emelkedett a bankjegyforgalom

Az október második feléről kiadott jelentés néhány figyelemreméltó adattal szolgál. Így például kiderül az, hogy két hét leforgása alatt a bankjegyforgalom 21 milliárd 800 millió lejről 23 milliárd 240 millió lejre emelkedett. Az emelkedés 1 milliárd 430 millió lejt teszi ki. E pillanatban a bankjegyforgalom olyan nivón mozog, amelyet 1923 óta egyetlenegyszer sem ért el. Az utóbbi hét hónap leforgása alatt csaknem 5 milliárd lejjel emelkedett az ország bankjegyforgalma, hiszen a Mironescu-kormány idejében a Banca Nationala emissziója alig haladta meg a 18 milliárd lejt. Normális körülmények között a pénzforgalom ilyen mérvű emelkedése feltétlenül éreztette volna jótékony hatását a gazdasági és pénzügyi életben. Az adott körülmények között azonban a piac ugyszólván alig érzi meg ezt az emelkedést, amely tulajdonképpen nem jelent egyebet, minthogy a Banca Nationala igyekszik a visszleszámitolási keretek kibővítésével pótolni a bankok számára azt, amit a betétesek ijedelme elvont a pénzpiactól.

Nem állandó jellegű az a bankjegyforgalom emelkedése

Természetesen naivitás volna inflációról beszélni. Aboinnak gondja volt arra, hogy a lej aranyfedezeti aránya ne szenvedjen változást. A bankjegyforgalom emelkedése olyképpen jött létre, hogy a Banca Marmorosch összeomlásával egyidejűleg a jegybank 1 milliárd 472 millió lejjel felemelte a különböző bankok visszleszámitolási hitelét és megfelelő összegeket bocsátott rendelkezésükre, hogy minden eshetőségre el legyenek készülve. A bankjegyforgalom emelkedése azonban nem mondható állandónak. A bankok szabályszerű kereskedelmi váltók ellenében kaptak újabb hiteleket a Banca Nationalától, amely ezeket a hiteleket meg fogja szorítani, mielőtt a pénzpiac akut idegessége valamennyire is elmúlik.

A bankóprás nem működhetik tovább

Örvendetes jelenség, hogy a Banca Nationala devizastokkja ugyanazon idő

alatt csaknem 400 millió lejjel emelkedett és e pillanatban 1 milliárd 738 millió 71 ezer 701 lejt tesz ki. Ezzel szemben a bankjegyforgalom emelkedése következtében az említett két hét alatt az aranyfedezeti arány 32.24 százalékról 30.60 százalékra esett vissza. A stabilizációs törvény 30 százalékos arany fedezetet ír elő a lej számára, a fedezeti stókk tehát ma alig valamivel nagyobb, a törvényesen előírt összegnél. Nyilvánvaló tehát, hogy a bankóprás működését nem lehet tovább folytatni és a jelenlegi emisszió további emelésére csakis abban az esetben kerül-

het sor, ha a Banca Nationala meg kapja a Banque de France-tól e célra kért 300 millió arany frankot. A jelenlegi fedezeti stókk mindenestre biztosítja a lej stabilitását.

Négyszázmilliót keres az állam az ezüstpénzen

Megirtuk, hogy a pénzügyminisztérium ezüstpénzt forgalombahozatalának tervével foglalkozik. A pénzügyminisztérium és a Banca Nationala között ebben a kérdésben már létrejött a megegyezés, amelynek értelmében a pénzügyminisztérium

már el is készítette az ezüstpénz forgalombahozataláról szóló törvényjavaslatot. Azok a hírek, amelyek 3-4 milliárd lej értékű ezüstpénz kibocsátásáról szóltak, nem felelnek meg a valóságnak. Mindössze arról van szó, hogy az állam körülbelül 700 millió lej értékű ezüstpénzt hozzon forgalomba, 100 és 50 lejes érmeiben. A pénz veretése körülbelül 300 millió lejbe fog kerülni, az állam tehát 400 millió lejes nyereséget vág zsebre az ezüstpénzdarabok forgalomba hozatalánál. A 20 és 5 lejes rézpénzek forgalombahozatalánál körülbelül másfélmilliárd lejt keresett az állam. Ezt az összeget annak idején a stabilizációs program s az érvényben levő pénzügyi törvény értelmében arra használták fel, hogy megvásárolják a Banca Nationala immobilizált váltó tárcájának egy részét. Ugyanezt a célt fogja szolgálni az újabb 400 millió lejes haszon is.

A Banca Nationala ezzel egyidejűleg ki fogja vonni a forgalomból a papír százeleveseket, ezzel szemben a jelenlegi százelevesek összegének megfelelő mennyiségben 500 lejeseket fog forgalombahozni.

Amikor az adóhivatalban is foglalni akar a végrehajtó

Kinos incidens az aradi adóhivatal főpénztárában. A vasrács becsapódik az ügyvéd előtt

Arad, november 12. Érdekes kimenetelű foglalás hiúsult meg ma délután a pénzügyigazgatóság főpénztárában. A déli órákban dr Timár Andor ügyvéd, végrehajtó kíséretében megjelent a főpénztár előtt, hogy egyik ügyfele 27.000 lejes jogos követelését az államon végrehajtsa. Schöner Ferenc főpénztáros, a nemrég történt nagyobb arányú foglalás tanulságain okulva, amint látta a végrehajtót, azonnal lezárta a főpénztár rácsát. Ezzel tiltakozott a most már napirenddé vált foglalás ellen. Az ügyvéd és végrehajtó eleinte kérés formájában fordultak a főpénztárhoz, hogy az esedé-

kes összeget fizesse ki, de az a rendeltetve hivatkozva ezt megtagadta és Cuba Gyula pénzügyigazgatóhoz küldte a két embert, mert egyedül Cuba jogosult az összeget kiutaltványozni. Ugy a végrehajtó, mint az ügyvéd erre erősebb hangot használtak, amiből éles szóváltás támadt és a foglalni akarók úgy hagyták el a pénzügyigazgatóság épületét, hogy rendőri segítséggel tértek vissza.

Caba Gyula pénzügyigazgató az érdekes ügyvel kapcsolatban a következőképpen nyilatkozott:

— Semmiesetre sem egyezhetem bele, hogy a pénzügyigazgatóság nyu-

galmát ezentul ilyen ügyekkel zavarják meg. Ha valakinek nyugdíj, vagy visszkövetelése van a pénzügyigazgatóságtól, az ugyanis megkapja a neki járó összeget, de minden erőmmel tiltakozok az ellen, hogy hatóság erőszakkal nyugtalanítsák egy állambizonyos komolyságát.

Érdekes fejlemények várhatók a foglalással kapcsolatban, mert itt ugy látszik a pénzügyigazgatóság már csak azért is tiltakozó álláspontot foglalt el, nehogy precedenset szolgáltatson egy újabb végrehajtás lehetőségének.

A bukaresti Calea Victoria járókelői formális lázadást rendeztek a vasláncokkal megrendszabályozott közlekedés ellen

Négy „forradalmár” járókelőt letartóztattak. Egy órán keresztül tartott a harc a gyalogjárók és a közlekedési rendőrök között

Bucuresti-Bukarest, november 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A fővárosi rendőrség közlekedésügyi osztályát már évek óta foglalkoztatja a probléma: hogyan lehetne a járművek és a gyalogosok közlekedését szabályozni a szűk és túlszűfolt Calea Victorián. Bukarest fő utvonalaának különösen a Capsa és a királyi palota közé ékelt része balkáni látványt nyújtott a minden rendszer nélkül közlekedő járművekkel, amelyek közé a járdáról leszorult gyalogjárók is elvegyültek. Három évvel ezelőtt megrendszabályozták a közlekedést és az említett utvonalon csak egy irányban engedték meg a járművek közlekedését. Ez azonban nem segített. Autók, kocsik és járókelők továbbra is tarka össze-visszaságban vegyültek el az uttesten. A balesetek napirenden voltak.

A főváros kétségbeesett kísérleteket tett arra, hogy a gyalogjárókat a járdára szorítsa vissza. A járda szélén három lépésszerű távolságra fegyveres csendőröket sorakoztattak fel. Az eredmény az lett, hogy a kedélyes bukarestiek ki- és bejártak a csendőrök között addig, amíg egyszer puskatusos összetűzésre került sor. Nagy botrány — a csendőröket vissza vonták és maradt minden a régiiben.

Vasláncokkal szabályozzák meg a járókelőket

Marinescu ezredes, Bukarest új rendőrprefektusa jobb úgyhöz méltó buzgalommal fogott hozzá a közlekedés megrendszabályozásához. Bukarest legforgalmasabb pontján: a Calea Victoriei és a Boulevard Elisabetha sarkán mindenképp el kellett külföldi mintára stopfelírás, mozgatható táblát állíttatott, amely nemcsak a járművek, hanem a járókelők átkelési lehetőségeit is megrendszabályozta. A legsúlyosabb gondot természetesen a Capsa és a Nemzeti Színház közötti gya-

logjáró forgalom rendezése képezte. Az utovnal egyrészen a Capsa és a Nemzeti Színház között az úgybuzgó rendőrprefektus cölöpöket veretett a járda szélére és vasláncot húzott keresztül rajtuk, hogy eképpen szorítsa a járókelőket a gyalogjáróra.

Leszakítják a vasláncokat

Az újítás tegnap este hatalmas botrány előidézője lett. Déli tizenkettő és egy között, valamint este hét óra után itt korzóznak Bukarest félvilági szépei és itt adnak egymásnak találkozókat a szépszámban levő fővárosi aranyfiúk. Tegnap este hét órakor olyan tolongás keletkezett, hogy a járókelők képtelenek voltak előrehaladni. Egyik-másik megunt a tülekedést, talán sürgős dolga is volt és a lánc alatt átbujva, az uttesten próbálta utját folytatni. Ebből keletkezett a botrány. Azonnal előkerültek a közlekedési ügészek, akik gumibotokkal figyelmeztették a járókelőket az új rendszabályokra. A bántalmazott gyalogosok tiltakoztak. A

tömeg természetesen pártjukat fogta s hamarosan valóságos közelharc keletkezett a közlekedési ügészek és a gyalogjárók között. A gyalogjárók több helyen elszakították a láncokat s előzölöttek az uttestet. Jobbra, balra repültek az ütlegek. A rendőrök kétségbeesetten sipoltak segítségért, a járókelők viszont a rendőrséget abugolták. Kisebb forradalom kinézése volt az összeütközésnek, amelynek végül is megerősítő csendőrcsapatok vettek véget. Egy órán keresztül azonban a Calea Victorián teljesen szünetelt a forgalom.

Sebesülés — letartóztatás

Az összeütközésnek több sebesültje volt. A rendőrség letartóztatott két állami tisztviselőt, egy diákot és egy cinkografust, akiket azzal vádolnak, hogy a közlekedésügyi rendszabályok be nem tartására igazgatták a járókelőket. A letartóztatottak egy egész éjjelt a rendőrség fogdájában töltöttek el, ahonnan ma reggel engedték el őket.

A francia államtanács a parlament elé terjesztendő sürgős kormányjavaslatokat tárgyalta

Párizs, november 12. Ma délelőtt az Elysée-palotában Doumer köztársasági elnök jelenlétében államtanács volt, amelyen a parlamentti ülészek elé terjesztendő sürgős kormányjavaslatokat ismertették.

Laval a kamara külügyi és pénzügyi bizottságában beszámolt amerikai utjáról.

Párizs, november 12. Tardieu francia földművelésügyi miniszter kijelen-

tette, hogy a legerélyesebb eszközökkel fogja megakadályozni a francia piac élelmiszerekkel való elárasztását.

Több lap hangoztatja, hogy ez a célkitűzés ellentétben áll Franciaország külpolitikai szándékával, amelyek szerint az Európa keletén levő országokban a válságot piacok nyitása és szabad árucserre utján enyhíteni kellene.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

ULUJ, C.A.L. REG. FERD 7 SZ.

Fiókiintézetek: Dej-Dés, Beclean-Betlen, Cehul-Silvaniei-Szilágycseh Jibou-Zsibó, Záláu-Zilah. Affiliált intézetek: A Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T., Aiud-Nagyenyed és ennek Uioara-Marosujvári fiókiintézete

Saját tőkél 60 millió lej

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalásokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl

Engedélyezett devizahely!

Fizetésektelen lett a temesvári Deutsch börgyár

Timisoara-Temesvár, november 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A gazdasági depresszióknak újabb áldozata van Temesváron. A Bánát egyik legnagyobb iparvállalata, a Deutsch Arnold és társa börgyár tegnap benyújtotta kényszer-egyezségi kérését a temesvári törvény-
székhez.

A börgyár három évvel ezelőtt átvette az annak idején fizetésektelenül jelentett Krausz-féle börgyárt és ezzel egyidejűleg több milliós investációbba ment bele. Közben a bankok egyre-másra megvonták a hitelt a vállalatról és miután külföldi tartozásainak sem tudott eleget tenni, kényszer-egyezséget kért. Két évi visszafizetésre 60 százalékos kamattal ajánlott fel 7 százalékos kamattal.

A cégnek 10 millió passzívja és 8 és félmillió aktívja van.

Az ügyek vezetésével dr. Nöbel Sándor temesvári ügyvédet bízták meg.

Hiob-sors

Prof. Julian Silberbusch előadása a kolozsvári Wizóban

A kolozsvári WIZO kedd délutáni tea, amelyet Wertheimer Samuné elnöknő rendezett — igen nívós kultúremény jegyében állott és az egybegyűlt cionista asszonyssereg maradandó élmény emlékeivel távozott.

Prof. Julian Silberbusch volt a teadélután előadója. Jósef Roth „Hiob” című könyvéről beszélt ez a kiváló zsidó intellektuel. Annyi érzéssel és oly megrázó erővel jellemezte az a könyvet, hogy valósággal lenyűgözte hallgatóságát.

Mendele Singer, a regény hőse. Egyszerű, szegény zsidó tanító, aki Isten szeretetében, jámborsággal és a sorssal megbékülten éli át a mindennapi élet örömeit és bánatát. Hálát ad a reggeliért, hálás az estért és boldogan énekl az Istent dicsőítő zsoltárokat.

De jön a Hiob-sors. A jó, a szent — felőrlik a súlyos megpróbáltatások forgatagában. Gyermeke születik. Nyomorék, korosszülött... Gyönyörű szép, de annál is jobban féltett, leánya a kozákokkal barátkozik... Egyik fia Amerikába megy... A másik pedig katona...

A jámbor zsidó tanító megtántorodik a csapások sulya alatt. Elhagyja otthonát. És fia hívására — Amerikába vándorol. Nyomorék gyermekét rokonoknál hagyja és elindul az Uj világba, leányával, hogy megmentse...

Amerika azonban örök idegenség marad Mendele Singer számára. Szomorú és boldogtalan lesz. Elhidegül hitvesétől. Aztán jön a világháború szörnye, amely elragadja mindkét fiát. Az egyik elesik a fronton, a másik meg eltűnik. A szerneseletlen anya bubánatában pusztul el, leánya pedig megőrül.

Es Mendele Singer, a zsidó tanító egyedül marad. Nagy bánatával és tragédiájával. És ebben a felzaklatott lelkiállapotban, az elkeseredettség Isten ellen fordítja őt. Isten ellen, aki őt, a jámbor hitvót, annyi sorscsapással sújtotta, míg a hitetlen bűnösök: élnek és vigadnak örömeikben.

Már-már teljesen összeroppant, testileg és lelkileg egyaránt. Amikor váratlanul csoda történik. Menuchim, az elhagyott nyomorék gyermek meggyógyul, híres muzsikusz lesz és — Amerikába jön apja megkeresésére. Meg is találja...

Es az öreg, megtört Mendele Singer

ujra megtalálta önmagát: a hitben. Viszszátér Istenéhez és ujra hisz. Egy szebb és egy jobb jövőben...

Az előadó Mendele Singer sorsához hasonlítja a zsidó nép sorsát is. Istennek kiválasztott népe vagyunk és mégis mi szenvedünk a legtöbbet az összes népek közül. Népünk fiai és leányai számtalan-szor jutnak Mendele Singer gyermekeinek szomorú sorsára. Idegen világ tengerébe vetik magukat, idegen barátokat keres-

nek. És elvesznek a zsidóság számára...

De ha a zsidó nép meg is rendül a sorscsapások forgatagában és elveszti hitét, bizakodását és reményét — jön a csoda. Az ujjáéledés csodája, amely ujra visszahívást juttat osztályrészeül és amely megcsillagolja előtte a szebb és a boldogabb jövő reményét. Amelyért élnie kell!

Silberbusch professzor előadását a hallgatóság lelkes tapsal honorálta és a teadélután emelkedett hangulatban ért véget.

Kényszeregyezséget kért a Banca Carpatilor, amely a háboru előtt és alatt az erdélyi románság gazdasági és politikai törekvéseit finanszírozta

Bucuresti-Bukarest, november 12. A Banca Carpatilor bukaresti pénzügyintézet tegnap délelőtt kényszeregyezséget kért. A bankot 1912-ben regáti és erdélyi pénzemberek alapították azzal a céllal, hogy az erdélyi románság gazdasági és pénzügyi életébe. Az egymillió 500 ezer lej alaptőkével induló bank teljes mértékben meg is felelt hivatásának, támogatta az erdélyi román gazdasági és pénzügyi megmozdulásokat s egyik támasza lett az erdélyi románság politikai és kulturális küzdelmeinek. A háboru alatt a Banca Carpatilor az orosz fogságba jutott román katonák élelmezéséről és fenn-tartásáról gondoskodott.

A bank Moszkvába mentette értékeit a német megszálló csapatok elől s a Banca Nationalához hasonlóan, súlyos veszteségeket szenvedett emiatt. A háboru után a Banca Ardealului vette át a bank aktívait és passzívait s a pénzügyintézetet 20 millió lej alaptő-

kével újjászervezték. A kényszeregyezséget kérvényben az igazgatóság azt hangoztatja, hogy a bank kizárólag bank-üzleteket folytatott, kockázatos investíciókba nem bocsátkozott és a kényszeregyezséget kérvényezte a hiteléletben mutatkozó bizalmatlanság s a betétesek idegességé tette szükségessé. A 27 millió lejes betétállományból 1931 január elsejétől november 7-ig 18 és félmilliót térítettek vissza, hogy még 8 és félmillió maradt kifizetetlenül. A betérjesztett mérleg szerint a bank aktívái 67 millió 966 ezer 296 lej tesznek ki, míg a passzívák 47 millió 908 ezer 295 lejre rúgnak. A bank száz százalékos kvótát három éven belüli kifizetését ajánlja hitelezőinek.

Ugyancsak tegnap kényszeregyezséget kért a bukaresti Banca Brosteni pénzügyintézet 15 millió 412 ezer lej aktívával és 13 millió 817 ezer lej passzívával. A kis pénzügyintézet ugyancsak százszázalékos kvótát ajánlott fel.

Egyévi börtönre ítélte a kolozsvári hadbíróóság Stubenberg József grófot, aki leszerelése napján ittas állapotban inzultálta ezredesét

Cluj-Kolozsvár, november 12. A kolozsvári hadbíróóságon rendkívül érdekesítő ügyet tárgyaltak a mai napon.

Stubenberg József Farkas gróf, a nagyváradi 34-es tüzérezred őrzetője állott a bíróság előtt, azzal vádolva, hogy ez év októberében Buciuman Constantín alezredest és feljebbvalóját szóval és tettleg inzultálta.

Stubenberg a nagyváradi 34-es tüzérezredben teljesített katonai szolgálatot egészen 1931 szeptember végéig, mely idő alatt Buciuman Constantín alezredest többször rendreutasította, sőt megbüntette őt hanyagsága és pontatlansága miatt. A vádirat szerint, tehát leszerelésének napján, 1931 október 8-án, Stubenberg az ezredirodában — katonatársainak jelenlétében — Buciuman alezredestnek sapkáját a fejébe nyomta és heves gesztusok közepette bolondnak a gyávának nevezte őt. Ugyanazon a napon négy szemközt is megfenyegette az alezredest: „Most már te fogsz félni tőlem te gyáva!” sulyosan sértő kitélt használva.

Stubenberg ezzel a durva kifejezéssel akart bosszút állani azért, hogy az alezredest szolgálata alatt többször megfenyegette.

A tanuvallomások egymás után hangoztak el a mai tárgyaláson. Ezekből a vallomásokból nem lehetett pontos képet alkotni arról, hogy vajjon a fenti inzultus tisztán Buciuman alezredest személyére irányult, avagy egy kevés irredentizmus is volt benne.

Arama őrnagy és hadbíró-ügyész vádbeszédében azt hangoztatta, hogy Stuben-

berg a legsúlyosabb fegyvelemsértést követte el és ezért a vádlott szigorú megbüntetését kérte.

Stubenberg az ismert bukaresti ügyvéd: Dr. Mora és Negulescu tábornok védte, dr. Mora beszédében kifejtette, hogy Stubenberg esetében számításba kell venni azt, hogy az általa elkövetett inzultus maga nem büntetett, mert a vádlott ittas állapotban követte el. A szavakat — melyekkel Stubenberg az alezredest illette — nem is érthette, a vádlott — akinek az anyanyelve német és alig beszélt románul.

Nincs büncselekmény — mondja Mora ügyvéd — tehát nem lehet büntetés.

A vádlott az utolsó szó jogán, a harminc napos vizsgálati fogságtól teljesen megtörtén, elmondotta, hogy tettét ittas állapotban és így minden rossz szándék nélkül követte el. Azonban a vádlott szavai és a hatóság védőbeszéd megfolyásolták a hadbíró-ügyet, amely egy fél órai tanácskozás után Stubenberg Józsefet egy évi börtönre ítélte.

TÖZSDE

Bukarest, november 12. Francia frank 6.60, font 630, dollár 167.30, belga frank 23.50, lira 8.80, svájci frank 33, cseh korona 4.97 $\frac{1}{2}$, pengő 29.75, holland forint 68.

Zürich, november 12. Lej 3.05, márka 120.90, holland forint 206.50, dollár 5.11 $\frac{1}{2}$, font 19.50, frank 20.12, lira 6.47 $\frac{1}{2}$, pengő 90.02 $\frac{1}{2}$, cseh korona 15.16, dinár 9.10, zloty 57.45, shilling 71.50.

RADIO MŰSOR

Péntek, november 13.

Bukarest, 18.10: Rádiózenekar. 21.40: Dalest, 20: Hegedűjáték. 20.30: Felolvasás. 20.45: Szkeccs. 21.15: Zongorajáték. Utána hírek.

Budapest, 9.15: Grammfónhangv. 9.30: Hírek. 12.05: Cigányzene. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Divatútdóstitás. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Edisonról, a nagy emberről. — 5.30: Hangverseny. 6.30: Gyorsirótanfolyam. 7: Mandits szalózenekar. 7.35: Az oslói rádió műsorának közv. 9.35: Pontos időjelzés, időjárás. 9.50: Cigányzene. — 10.10: Időjárás. 11: Katonazene.

Bécs, 22.10: Zenekari hangv. Berlin, 20.20: Szimfónikus hangv. Breslau, 21.40: Offenbach: Hoffmann meséi. 23.20: Táncczene.

Langenberg, 23: Kávéházi zene. Lipcse, 20.30: Énekkari hangv. Stuttgart, 21.45: Keringők. Milánó, 21.15: Kamarazene. Róma, 19.50: Grammfón. 21: Kálmán: Csárdáskirálynő c. operettje. Varsó, 19.30: Grammfón. 20.15: Filharmónikus hangv. 23: Könyvü és tánczene.

Poznan, 22.45: Kávéházi zene. Riga, 19.30: Hangv. 21.30: Vidám zene. Prága, 20.25: Dalok. Utána rádiózenekar. 22.20: Grammfón.

Brünn, 19.30: Mozart: Szóktetés a Szérből c. operája. Kassa, 17: Rádiózenekar. Osló, 20: Szimf. hangv.

Szombat, november 14.

Bukarest, 19.30: Közv. az Operaházról. Utána hírek.

Budapest, 9.15: Szalózenekar. 9.30: Hírek. 12.05: Grammfónhangv. 19.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Játsszóóra. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5.15: Cigányzene. — 6.15: Mit üzen a rádió. 7: Dalegyleti hangv. 7.50: A jövő építőművészete. 8.20: Tarka est. 10.20: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene.

Bécs, 16.50: Szimfónikus hangverseny. 19.30: Gounod: Foust című operája. — 23: Jazz.

Berlin, 20: Hangverseny. Breslau, 22.30: Táncczene. Frankfurt, 18: Rádiózenekar. Lipcse, 22.15: Táncczene.

Langenberg, 24: Szólisták hangv. Stuttgart, 21.35: Operettrészletek. Varsó, 19.50: Grammfón. 20.15: Könyvü zene dalokkal. 22.10: Chopin szonáta és ballada. 23: Könyvü és tánczene.

Kattowitz, 20.10: Chopin-művek. Poznan, 20.15: Könyvü zene. Milánó, 18: Grammfón. 19.15: Könyvü zene. 19.40: Grammfón.

Róma, 20.10: Grammfón. 21: Antik és modern operaest.

Prága, 21: Fuvószene. Pozsony, 17: Grammfón. Brünn, 15: Rádiózenekar. 21: Táncczene. Osló, 22.05: Dalok. 22.35: Táncczene.

Stockholm, 20.45: Grammfón. 22: Táncczene.

Svájci Aleman adó. 20: Szimfónikus hangverseny.

Svájci Romand adó. 20: Népszerű zene. 21: Hangverseny. Toulouse, 22.30: Francia operettrészlet. 23: Grammfón. 23.45: Jazz.

— Az Orvosszövetség ülése. Az Orvosszövetség szombat, november 14-én d. u. fél 6 órakor szakülést tart a belgyógyászati klinika előadó termében a következő programmal. 1. Dr. Vanca: Kötőhártya tuberkulózis ritka esetei. 2. Dr. I. Manguca és dr. Vitályos: Granulomatosis inghinalis (Nicolas-Favre) 3 esete. 3. Dr. Alma Popovici: Gewaetylul általános érzéketlenítő szer a fogászatban, beteg bemutatásával. 4. Dr. M. Kernbach: Apaság kizárása vércsoport vizsgálással, egy konkrét esettel. 5. Beszámolás az 1931 évről. 6. A vezetőség lemondása és új vezetőség választása.

ÁTMENETI KABÁT

RAGLAN Ia FLAUSCH

M. NEUMANN

RUHAÁRUHÁZ CLUJ, PIATA UNIREI 14.

Lei 1700 és feljebb

Lei 3000 és feljebb

Négyh

Oradea-Na

Uj Kelet tudósága, de külső ható izgalom radását. Ma Táblának mámonstrepert, vényszék moletet. Ezt a t a frissen megárda egy u tartására, arváhatott solága, mert a legi vezetője közli relációk készítő és ka

Ismeretes, fektus már n a Vaszgárdát délyt a gyűlévetlenül a beengedélyért e ter a nagyvámelegetésére nére mégis ami természetöltötte el n hatóságokat i

Az utolsó p miniszter még és így a mai moszférája b Petringenaru megcáfolni a tartását s a la ben leszögezte resszust decc egyébként is a gárda tagjain tonai nyugdíjnak lehetősége ről bármilyen hetné a város

Beavatott ké tudnak, hogy nem a prefekt ságának kedvézért, mert Ze Nagyváradra reanut ugyan képviselővé v 15-én, amikor nyilik, fog so igazolására. A rint az igazol elfoglalva és köszönhető a kongresszus el helyett egy ké Petringenaru ban szintén ca letekről szóló pártjának veze agentprovokató sák a Vaszgárd párt.

Uj vé

Ilyen előzmé elözte meg a egyik külön é vardi Tábla u ki a per antis mére. Ugyanis volt egyszer t perben és akk Józsefet rendel a tárgyalást ak most uj közcéd Kálmán nagyv csak zsidó, de jelölt is volt.

A kor me

A ma délelöt per román vád lekész és a je teljesítő Timis. lottak védelmé nagyváradi és o

A borsai-pör tárgyalását december 10-ére, a vasgárdista kongresszust december 12-ére halasztották

Négyheti kilincselés és intervenció után a véletlen megint egymás mellé sodorta a borsai pert és a vasgárdista kongresszust

Oradea-Nagyvárad, november 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagyvárad lakossága, de különösen a város zsidósága érthető izgalommal várta a mai nap felvirradását. Ma kellett ugyanis a nagyváradai Táblának másodfokon tárgyalnia a borsai monstreper, amelyben a szatmári törvényszék mondotta ki annakidején az ítéletet. Ezt a tárgyalást akarta felhasználni a frissen megszervezett nagyváradai Vasgárda egy ugynevezett kongresszus megtartására, amelytől már csak azért sem várható sok jót a város békés polgársága, mert a nagyváradai Vasgárda jelenlegi vezetője: Petringenaru, a nemzetközi relációkban is ismert cipőfelsőrész-készítő és kalandor.

Egy kongresszus engedélyezésének és betiltásának bonyolult históriája

Ismeretes, hogy Ghica vármegyei prefektus már négy héttel ezelőtt értesítette a Vasgárdát arról, hogy nem ad engedélyt a gyűlésre. Petringenaru akkor közvetlenül a belügyminiszterhez fordult az engedélyért és Argetoianu belügyminiszter a nagyváradai hatóságok legnagyobb meglepetésére, a prefektus intenciói ellenére mégis engedélyt adott a gyűlésre, ami természetesen jogos aggodalommal töltötte el nemcsak a lakosságot, de a hatóságokat is.

Az utolsó pillanatban azután a belügyminiszter mégis visszavonta az engedélyt és így a mai táblai tárgyalás nyugodt atmoszférája biztosítva volt. Még ma Petringenaru is szükségesnek tartotta megcáfolni a tervezett kongresszus megtartását s a lapokhoz küldött kommunikékben leszögezte, hogy a vasgárdista kongresszust december 12-re halasztják, de egyébként is az a körülmény, hogy a Vasgárda tagjainak nyolcvan százaléka katonai nyugdíjas, már eleve is kizárta annak lehetőségét, hogy a Vasgárda részéről bármilyen rendbontás veszélyeztetné a város békéjét.

Miért maradt el a kongresszus?

Beavatott körökben Nagyváradon arról tudnak, hogy a Vasgárda kongresszusát nem a prefektus és nem is a város lakosságának kedvéért halasztották el, hanem azért, mert Zelea Codreanu nem jöhetett Nagyváradra ebből az alkalomból. Codreanu ugyanis a pótválasztások során képviselővé választották és november 15-én, amikor a parlamenti ülészak megnyílik, fog sor kerülni mandátumának igazolására. A vasgárdista vezér ezek szerint az igazoló vita előkészítésével van elfoglalva és így főképpen ennek köszönhető a mára tervezett nagyváradai kongresszus elmaradása. Codreanu maga helyett egy kommunikét küldött, amely Petringenaru kommunikéjével összhangban szintén cáfolja a rendbontási kísérletekről szóló híreket, leszögezi, hogy pártjának vezetősége örökös azon, hogy agentprovokátorok ne kompromittálhassák a Vasgárdát, amely „kormányképes” párt.

Ujra zsidót rendeltek ki közvédőnek

Ilyen előzmények után teljes nyugalom előzte meg a mai tárgyalást, amelynek egyik külön érdekessége, hogy a nagyváradai Tábla újra zsidó közvédőt rendelt ki a per antiszemita vádlottainak védelmére. Ugyanis négy héttel ezelőtt már volt egyszer tárgyalás kitűzve a borsai perben és akkor a Tábla dr. Markovits Józsefet rendelte ki közvédőnek. Minthogy a tárgyalást akkor elhalasztották, a Tábla most új közvédőt rendelt ki, dr. Pollák Kálmán nagyváradai ügyvédet, aki nemcsak zsidó, de mielőtt ügyvéd lett, rabbi-jelölt is volt.

A borsai per és a vasgárdista kongresszus megint egymás mellé kerül

A ma délelőtti kitűzött tárgyaláson a per román vádlottai közül csak Berinde lelkes és a jelenleg katonai szolgálatot teljesítő Timis jelentek meg. A zsidó vádlottak védelmében dr. Grünstein Bernát nagyváradai és dr. Fenichel József kolozs-

vári ügyvédek jelentek meg a tárgyaláson, amely azonban mindössze öt percig tartott. A bevezető formások után

ugyanis az elnök bejelentette, minthogy dr. Szöllösy táblabíró, az ügy referense megbetegedett, a tárgyalást december

Antiszemita huligánok vérfürdőt rendeztek egy beszarábiai városkában

Botokkal és revolverekkel feifegyverkezve rontottak rá az Ungheni zsidó bálon a táncoló közönségre. Egy halottja és három halálos sebesültje van a pogromnak

Bucuresti-Bukarest, november 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A beszarábiai Ungheni városkában vérlázító és a romániai antiszemita történetében páratlan merénylet történt. A városka zsidó népkönyvtára javára a zsidó ifjuság egy bált rendezett és amikor a mitsem sejtő fiatalság javában táncolt, négy közismert antiszemita huligánokból álló botokkal és revolverekkel feifegyverzett tömeg rontott be a bálterembe, ahol parázs verekedést rendeztek.

A huligán támadók a szó szoros értelmében vérfürdőt rendeztek. Egy Averbuch nevű zsidó fiatalember még a helyszínen meghalt, két zsidólányt és egy zsidófiút pedig olyan súlyosan megsebesítettek, hogy mindhárom agonizálnak a városi kórházban. Se szeri, se száma nincs a könnyebb és súlyosabb sebesülteknek. A rendőrség csak akkor érkezett a helyszínre, amikor a brutális támadás utolsó fázisa is lezajlott. A hatóságok

10-re napolják el. A helyzet e pillanatban tehát az, hogy a Vasgárda viharos előzmények és különböző intervenciók után a mára tervbe vett kongresszusát december 12-re halasztotta el, ugyanakkor a Tábla a borsai per tárgyalását, amely a mai napra megszabadult volna a vasgárdista kongresszus atmoszférájától, december 10-re napolta el. Vagyis a sors különös játéka folytán a vasgárdista kongresszus és a borsai per tárgyalása megint egymás mellé kerül és a város lakossága, valamint a hatóságok Nagyvárad békéjének megóvása érdekében újból előlrol kezdhetik a kilincselést a vasgárdista kongresszus betiltása érdekében.

őrizetbe vették Makovszki antiszemita vezetőt, akit azzal gyanúsítanak, hogy ő ölte meg Averbuchot.

A felháborító merényletet a huligánok azzal próbálják magyarázni, hogy a nov. 6-i vörösnapi alkalmából vöröszászó volt a zsinagógára kitűzve. Azok az ismeretlen tettesek azonban, akik a zsinagógára kitűzték a vörös zászlót, a városka román templomának tornyára is vörös zászlót helyeztek el.

Bocu Sever lemondott a nemzeti parasztpártban viselt összes tisztségeiről

Az aradi törvényszék jóváhagyta Bocu másfélmillió vámbírságát. A polgári per végleges eldőléséig Bocu visszavonul a politikai szerepléstől. A bánsági tagozat ügyeit Vidrighin Stan és Baran Coriolan dr. vezetik

Bocu lemondása csak ideiglenes

Timisoara-Temesvár, november 12. A nemzeti parasztpárt bánsági tagozatának vezetésében ideiglenesen változás állott be.

Bocu Sever, a tagozat elnöke, ideiglenesen lemondott elnöki tisztségéről, úgy, hogy az interim alatt a tagozat ügyeit Vidrighin Stan alelnök és Baran Coriolan dr. főtitkár vezetik.

Bocu ideiglenes lemondását az aradi törvényszék polgári tanácsának ítélete következtében nyújtotta be. Bocu Severnek ismeretes vámtűgyét ugyanis tegnap tárgyalta az aradi törvényszék és a volt kormányzó a bírság fizetésében elmarasztalta. Bocu fellebbezett, úgyhogy az ügy a temesvári tábla elé kerül. Míg a tábla az ügyben végső fokon nem mondja ki a döntést, Bocu visszalépett a tagozat vezetésétől.

A volt kormányzó — mint ismeretes — a múlt évben Franciaországból butorokat hozott. A kurticsi vámnál azt kérte a vámhatóságoktól, hogy a butorokat ne ott, hanem Radnán vámoztassák el, miután a butorok speciális butorszállító kocsiiban voltak elhelyezve és kétszeri kibontásuk által esetleg megrongálódnának. A hatóságok ebbe belementek és Bocu butorait Radnán kétszáz ezer lejre vámozták meg. A volt kormányzó fellebbezéssel élt a pénzügyminisztériumhoz, amely 80,000 lejre szállította le az összeget. Bocu a vámoösszeg kifizetésére haladékot kért, amit meg is kapott, közben megbukott a nemzeti parasztpárti kormány és amikor Bocu az összeg megfizetése véget jelentkezett, a fizetést nem fogadták el, mert most már nem nyolcvanezer, hanem kétszáz ezer lejt kérték tőle. Bocu erre nem volt hajlandó, mire másfélmillió vámbírságot vetettek ki rá.

Az első tárgyaláson a két bíró között nézeteltérés merült fel, mire a tárgyalást elnapolták és tegnap harmas tanácsban folytatták. Az aradi törvényszék polgári tanácsa Bocu elutasította fellebbezésével és jóváhagyta a vámhatóságok döntését. Bocu azonnal semmisségi panasz szal élt, melyet a temesvári tábla fog elbírálni. Az ítélet kihirdetése után a volt kormányzó rögtön táviratlag értesítette Mihalache Jont és Vaida Sándort, a nemzeti parasztpárt elnökhelyetteseit, hogy az ügy végleges elintézéséig lemond az országos végrehajtó bizottságban elfog-

lalt tagságáról és a bánsági tagozat elnökségéről.

Baran Coriolan dr., a bánsági tagozat főtitkára ezzel kapcsolatban ezeket mondta:

— Bocu Sever elnök lemondása teljesen ideiglenes jellegű és a vámtűgy végleges bírói eldöntéséig tart. Bár az aradi bíróság ítélete tisztán polgári jellegű — a bünyügyi jellegét a kihirdetett ítélet tegnapi indoklása előre kizárta — Bocu Sever az ügy végleges bírói elintézéséig visszavonult az elnökségtől. Hangsúly-

zom, hogy az ügy tisztára polgári jellegű, miután csupán arról van szó, hogy a vámhatóságok által szabályszerűen megállapított vámoösszeget Bocu tíz napi késedelemmel akarta befizetni, amikor a vámhatóságok — tekintettel a nemzeti parasztpárt közbejött bukására — nem fogadták el. Ennek folytán jogászai körében az képezi vita tárgyát, hogy az így ki nem fizetett vámoösszeg bírság alá esik-e vagy sem. Az ügyet a temesvári tábla fogja eldönteni és Bocu visszalépése eddig tart.

A vádtanács is helybehagyta Schreiber Andor és László Ákos vizsgálati fogságát

A Lőrinczy-ügy rejtélye egy lépéssel sem haladt a megoldás felé

Cluj-Kolozsvár, november 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék vádtanácsa ma reggel kilenc órakor hirdette ki a döntését László Ákos és Schreiber bankigazgatók letartóztatása ügyében. A vádtanács helybehagyta a vizsgálóbíró végzését és a két bankigazgatóval szemben elrendelte a harmincnapos vizsgálati fogságot. Ugy Schreiber, mint László Ákos védőik utján a táblai

vádtanácsához fellebbezték meg a vizsgálati fogságról szóló végzést. A táblai vádtanács már szombaton fog döntést hozni az ügyben.

A Lőrinczy-ügyben egyébként ma sem következett be a régóta beígért fordulat. A vizsgálóbíró továbbra is csak Lőrinczyt faggatja s a nagyközönség számára az egész ügy még mindig olyan rejtélyes, mint amilyen az első napokon volt.

Mégis hazahozzák Vulpeanut

Hatlegan rendőrkvesztor a budapesti román követség útján interveniált Vulpeanu kihallgatása, illetve kiadatási ügyében

Cluj-Kolozsvár, november 12. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Lapunk mai számában közöltük azt a hírt, mely szerint a magyar hatóságok szabadon akarják bocsátani Vulpeanut. Ezzel kapcsolatban Hatlegan rendőrkvesztor ma telefonon felhívta a budapesti román követséget, ahonnan a következő információkat kapta:

A követség október 18-án interveniált először Vulpeanu kihallgatása ügyében. A magyar hatóságok akkor

Vulpeanu állampolgársági iratait kérték, amelyeket november 2-án át is adott a román követség a magyar hatóságoknak.

A követség újra interveniálni fog Vulpeanu kiadatási ügyében, amely elé, ilyen körülmények között, semmilyen akadályt nem gördíthetnek többé. Egyébként november 20-án jár le Vulpeanu harmincnapos vizsgálati fogsága és a kihallgatás addig feltétlenül meg fog történni.

Bécs legelőkelőbb vendéglői meghívásokkal invitálják ingyen-ebédre a nyomorgó középosztályt és az éhező intellektuelleket

Bécs, november 12. A nagyvárosi nyomornak talán legszánandóbb áldozatai azok a szemérmes szegények, kik szegénynek a népkonyhák előtt ácsorogni és ingyen-ebédet kérni. Inkább éheznek és lemondanak a meleg falatról, csak hogy megőrizze a hazug látványt, az egyetlen értéket, amit még a régi jobb napokból megőriztek. A bécsi utcákon, csakugy mint a többi nagy városokban, ezrével járhatnak kopottan öltözött, de intelligens külsejű emberek, akiknek napokig nem jut egyetlen meleg falat. Önhibájukon kívül kerültek nyomorba ezek az intellektuellek, akik fűtetlen szobában didegnek és lemondottak már minden igényről. még a rendes táplálkozásról is. Rajtuk a legnehezebb segíteni, az ő sorsuk talán a legmostohább. Koldulni nem tanultak meg, állást nem tudnak szerezni és így érthető, hogy soraikból kerül ki a legtöbb öngyilkos...

Ezek a szemérmes szegényeken segítenek most szép elgondolással az osztrák sörgyárak: amelyek együttesen százezer ebédet ajánlottak fel a téli hónapokra elsősorban a nyomorgó intellektuellek részére. Ezeket az ingyen ebédeket nem kell a népkonyhák elfogyasztani, hanem a legelőkelőbb bécsi éttermekben szolgálják fel azokat. Sőt a nemeslelkű akció kezdeményezői arra is vigyáznak, hogy a szemérmes szegények ne közönséges ebédjegyet kapjanak a kerületi előjáróságokon, hanem meghívók segítségével bonyolítják le az akciót. Ezeket a meghívókat, amelyekben a sörgyárak X Z urat meghívják egy megrevezett étterembe ebédre, az egyes kerületek osztják szét az arra rászorulóknak és ilyen meghívó ellenében még a legelőkelőbb szállodák éttermei is kiszolgálják az ingyen ebédeket.

Végiglátogattunk néhány bécsi éttermet, ahol ilyen ingyen-ebédet szolgáltatnak fel. A jómódu külföldi vendégek között foglalnak helyet a fehéren megterített asztaloknál az ingyen ebédre jogosító meghívók tulajdonosai is és ha nem volna a ruhájuk kissé kopott, az arcuk pedig halovány és gyűrött a súlyos gondoktól, nem is rinának nagyon ki a gazdag környezetből. — Diplomás emberek, művészek, leépített tisztviselők és elszegényedett uriaszonyok veszik igénybe ezeket az ingyen ebédeket — mondja kérdésünkre az egyik étterem vezetője, aki egyben a mozgalom egyik kezdeményezője. — Valamennyi étterem részt vesz az akcióban, amely bizonyos állományt jelent a vendéglők részére is. A sörgyárak ugyanis az ételekért 60, a pohár sórért 20 groschént fizetnek az ingyen ebédért, viszont az éttermek a legjobbat adják az inségeseknek, ugyanazokat az ételeket, amelyeket a rendes fizető vendégeknek szolgáltatnak fel. A pincérek természetesen nem fogadhatnak el az ingyen ebédet fogyasztó vendégektől borraivalót, mert az is befoglaltatik már abban az árban, amit a sörgyárak fizetnek, ezzel szemben ugyanolyan udvariasan szolgálják ki őket, mint a többi vendéget.

Ettünk egy ilyen ingyen-ebédet és meggyőződünk róla, hogy az étel és izletes. A menü a következőkből állt: Három deci kitűnő erőleves, tejeles káposzta sült borjúhús feltéttel, kenyér és egy pohár sör. Naponta változik ez a menü és a husadag mindenkor minimálisan hat deka súlyu. Teljesen kielégítő ez az ebéd, amelyet amellet fehér abronzon, ezüst tálakban szervíroznak olyan környezetben, amely egy pillanatra sem juttatja az ember eszébe a nyomort. Mellettem egy idősebb házaspár ül. A férfi valamikor jobb kereskedő lehetett, az asszony sovány és beteges. Mohón eszik mindketten az izletes főzeléket és kissé szegyenkezve néznek körül, mintha attól félnének, hogy találkozhatnak valakivel régi ismerőseik közül... Szemben egy tehetséges fiatal festőművész adja át az egyik asztalnál a pincérnek meg-

hívóját. Ő már otthonosabban mozog, mintha törzsvendég volna itt és egy kezébe került ételaport tanulmányoz, mintha arról rendelkezne... Egy másik asztalnál talpig feketébe öltözött idősebb uriaszony kanalazza a forró levest. Külsején és egész viselkedésén meglátszik, hogy valamikor nem gondolt volna arra, hogy kénytelen lesz ingyen ebédeket igénybevenni...

Az idős házaspár és a gyászban levő hölgy között egy asztalnál jökevény angolok ülnek. Két nő és két férfi, akik vígan élvezik szabadságukat és most jöttek be Schönbrunnból. Az előtétlől kezdve a legjobb fogások az asztalukra kerülnek

és a pincérek palackokat bontanak. Mit tudnak ők arról, hogy kicsoda feneketlen nyomor örvénylik itt körülöttük. Az egyik oldalon a jólét, a másikon a nyomorúság ül lakomát...

Kopott átmeneti kabátban, köpcös ur siet be az étterembe. A pincérek régi ismerősként üdvözlök.

— Szabad a régi jó asztal nagyságos uram... — mondja meglehetősen az italtól és a kis köpcös kimért, előkelő léptekkel foglalja el az egyik ablakmélyedésben régi helyét.

Bámulva látom aztán, hogy ő is ingyen ebédre jogosító meghívót ad át a pincérnek. A főúr látva csodálkozást, halalkan magyarázza:

— Gazdag tőzsebizományos volt néhány évvel ezelőtt és itt ékezett állandóan. Sok pénzt hagyott nálunk... Most ugyanannál az asztalnál fogyasztja az ingyen ebédet, ahol azelőtt főúri lakomákat rendelt...

Hoover nagy beszédet mondott a béke mellett a fegyverszüneti évforduló alkalmából

London, november 12. Hoover amerikai elnök Washingtonban a fegyverszüneti évforduló alkalmából tartott beszédében rámutatott arra, hogy a mai államférfiaknak olyan korszakkal van dolguk, amelyben a békét lehet-

len csupán előírásokkal és szerződésekkel szolgálni. Szerinte a béke megvédésének munkája csakis az ellentétek elsímitásának és a jóakarát fejlesztésének lehet az eredménye.

Lengyelország nem akar leszerelni

Európa egyik legnagyobb hadserege a lengyel armádia. A lengyel kormány a bolsevik veszedelemmel indokolja, hogy kénytelen nagy hadsereget tartani

Genf, november 12. Jelentettük már, hogy a Népszövetség titkári hivatalához Lengyelország is beküldte azt a kimutatást, amelyet minden állam elküldött és amelyben a tengeri és szárazföldi haderejéről ad számot.

Ebben a kimutatásban Lengyelország rámutat arra, hogy földrajzi helyzete miatt nincs abban a helyzetben, hogy had erejét csökkenthesse. A lengyel határ nagy része közös az orosz határral és a bolsevikiek állandóan veszélyeztetik a lengyel konszolidációt. A Népszövetség közvetítésére Lengyelország és Oroszország között megállapodás jött létre, hogy mindkét állam beküldi a haderejéről szóló kimutatásokat és csak amikor már Moszkva is megküldte ezt a jelentést, akkor állította össze Lengyelország is. A kisérő iratban a lengyel külügyminisztérium hangoztatja, hogy a nagy fegyveres erő nem jelenti azt, mintha Lengyelország a békét veszélyeztetni kívánna, vagy nagyhatalmi ambíciói volnának, azonban még a közgazdasági helyzet leromlása sem teszi megengedhetővé, hogy Lengyelország csak részben is leszereljen. A lengyel haderő valóban egyike Európának legnagyobb hadseregeinek. A hadsereg békeállománya a tengeri és légi haderővel együtt 437.000 ember és huszezer tiszt. A szárazföldi hadereje 21 gyalog divízió, két lovas divízió, hat önálló lovasbrigád, hat brigád határőr, egy brigád csendőrség és 18—20 batallion

polgári határőr. A lengyel hadseregnek kétféle kiképzett tartalékos van és a tartalékosokból 60—66 divízió telik ki. Huszonkétezer gépfegyvere, 600 aknavetője, 3000 könnyű és 700 nehézbágyuja, 80 hadi repülőgépe és 200 tankja van. A tengeri hadseregében öt torpedója, 2 naszádjá, 4 aknavetője és 2 torpedókutatója van. Mindezeket felül fegyverrel ellátott polgári csapatok tényleges tisztek vezetésével alatt ügynök fel a posta és vasúti szolgálatra. A lengyel állam hadikiadásai az 1931—1932. költségvetési évben 847 millió zlotyit tesznek ki, az állami kiadásoknak több mint egyharmad részét. Szakértők szerint a nagy lengyel felfegyverkezésnek nem annyira az orosz veszedelem az oka, hanem az, hogy a Pilsudski-éra nem tartható fent nagy fegyveres hatalom nélkül.

Hogy a nagy lengyel hadsereg fenntartásának nemcsak az oroszoktól való félelem az oka, azt legjobban bizonyítja az orosz népbiztosok tanácsa elnökének, Molotov-nak nem régiben megtartott beszéde.

Moszkvában nagy parádával most ünnepelték meg a szovjet fennállásának tizenegyedik évfordulóját. Az ünnepségen Molotov nagy beszédet mondott, amelyben az eddig elért eredményeknek hozsonzótt, majd kitért a lengyel-orosz viszonyra is s elmondta, hogy a szovjet-kormány már öt évvel ezelőtt ajánlatot tett a lengyel kormányra, hogy meg nem

támadási paktumot köt vele. Öt évig Lengyelország nem adott választ erre az ajánlatra, míg most Zalesky lengyel külügyminiszter kifejezte, hogy hajlandó a paktumot megkötöni.

A helyzet tehát az, hogy Lengyelország nem akar leszerelni, mert tartania kell az oroszoktól, viszont ha hadseregét megtarthatja, — hajlandó Oroszországgal paktumot kötni.

Színház—Mozi

A Magyar Színház heti műsora

Péntek: Feketeszáru cseresznye. (Bérlétszűnet. Sorozatszám 51.)

Szombat d. u. 3 órákor: Obsitos. (Ifjúsági előadás nagyon olcsó helyárakkal, bevezető előadást tart Márten István tanár. Sorozatszám 52.)

Szombat este egynegyed 9 órákor: Cserebogár, sárga cserebogár. (Operette újdonság először! A „Hazudik a muzsikaszó”, Lehullott a rezgő nyárfa”, „Halványsárga rózsza” szerzőjének legújabb, legszebb, legjobb, Budapestten 85-ször adott új operettje. Lengyel Irén föllépésével. Premiére bérlét: 10. sz. Sorozatszám 53.)

Vasárnap d. u. 5 órákor: Akácfavirág. Nagyon olcsó mozihelyárakkal. Sorozatszám: 54.)

Vasárnap este 7 órákor: Iglói diákok. (Nagyon olcsó mozihelyárakkal. Sorozatszám: 55.)

Vasárnap este 9 órákor: Cserebogár sárga cserebogár. (Operette újdonság 2-odszor Lengyel Irén föllépésével. Rendes helyárakkal. Bérlét „A” 9. szám. Sorozatszám 56.)

Hétfő este 8 1/2 órákor: Cserebogár sárga cserebogár. (3-adszor. Bérlét „B” 9. szám. Sorozatszám: 57.)

CORSO-MOZGO műsora

Pénteken 3, 5, 7, 9 órákor: A bécsi vig asszonyok. Világiskert aratott operettfilm. Rendezte: Bolváry Géza. Zenéje: Robert Stoltz. Főszereplő: Willy Forst, Irene Eisinger, Lee Parry, Paul Körbiger. Műsor előtt: Miki Maus.

Szombat 3, 5, 7, 9 órákor: A bécsi vig asszonyok.

Vasárnap d. e. 11 órákor matiné: Nagyvárosi fények. Főszereplő: Charlie Chaplin és Miki Maus.

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor: A bécsi vig asszonyok.

SELECT-MOZGO műsora

Péntek: Grock élete. Dráma, főszerepben: Grock, a világhírű artista legszencziósabb mutatványaival. Partnere a bájos Liane Haid.

Szombat: Grock élete. Dráma, főszerepben: Grock, a világhírű artista legszencziósabb mutatványaival. Partnere a bájos Liane Haid.

Vasárnap: Grock élete. Dráma, főszerepben: Grock, a világhírű artista legszencziósabb mutatványaival. Partnere a bájos Liane Haid.

Szinkör-Mozgo műsora

Pénteken d. u. 3, 5, és fél 7 órákor: Két szív egy keringőben. (Zwei Herzen in 3/4 Takt.) Közékvánatra! A főszerepben: Willy Forst, Oskar Karlweis, Grote Teimler stb. A legnagyobb sikerű filmoperett első 10 és 20 lejes helyáru előadása. Új Micky-Maus és új hangos hiradó.

Szombat d. u. 6 órákor: Két szív egy keringőben. Helyáru 10 és 20 lej.

Vasárnap d. e. 11 és d. u. 3 órákor: Két szív egy keringőben. Helyáru 10 és 20 lej.

URANIA-MOZGO műsora

Péntek: Amerika legjobb lovása. Szenzációs cow-boy film, főszerepben: Ken Maynard és Iova: Tony. Műsoron kívül hangos hiradó és hangos pótkép.

Szombat: Amerika legjobb lovása. Szenzációs cow-boy film, főszerepben: Ken Maynard és Iova: Tony. Műsoron kívül hangos hiradó és hangos pótkép.

Vasárnap: Amerika legjobb lovása. Szenzációs cow-boy film, főszerepben: Ken Maynard és Iova: Tony. Műsoron kívül hangos hiradó és hangos pótkép.

Sorsjegy-dalok

I. Az egyiknek sikerül, A másiknak nem, A sorsjáték titkolja, mit akar. A huzásnál kiderül, Hogy nyert-e, vagy sem, Zsidó Kórház sorsjegyvel Nyerhet hamar!

II. Van, aki bevallja, Van, aki tagadja... Zsidó kórház mondja: Sorsjegyét gyakorta Eladja naponta, sőt...

III. Az ipafai papnak sorsjegye is van tehát az ipafai papi sorsjegy papi papiros. Az ipafai papnak minden kincse e papirja Mert róla egy bölcs pap írja: Sorsa bizonyos... Száz lejér Vette, de sokat ér: A Zsidó Kórház sorsjegyér Milliót remél... Az ipafai papnak ily sorsjegye van, tehát Az ipafai papi sorsjegy papi papiros.

Péntek, 1931.

HI

UJ KELET a bányási... Főzserkeztő: Felelős szerkesztő: Bukaresti Hátzergi Kirok... Ujkeink utány megjelölésév

Megtörtént angol parlamentbe... Az alsóházban Ba... viseletében java... melyben arra hiv... hogy karácsonyig... kormány által e... tervezeteknek 9... 378 szavazattal 9... fogadta. Ez volt a... szavazás.

Felakasztott... menet miatt. Bud... nap délelőtt a S... alatt lakó Netres... szerkeszkedő öng... A rossz üzletmen... hogy délelben, bolt... ásába és egy g... gát. Mire a házb... rosszágra és értes... szerencsétlen kere...

Véres verek... lépcsőin. Bécsből... előtt röpíratokat... utját az egyetem... röpcedulák komm... maztak. Néhány... csoportosult az e... egyetem épület... és felelősségre vo... átorokat. A szőh... lett a vége, valós... az egyetem lépe... rendőrség közbe... mentők is kivonu... diákat életveszély... tak be a kórházb...

Az Angol... nem kezdi meg a... ból jelentik: Pé... jédit hírek szerin... hosszú ideig ne... kőszízetéseket n... matban ugy látsz... bank inkább de... növelni, mint ar... ván befolyást gy... közí arfolyamára...

Monarchista... tartóztatták Ma... diktátor fiát. I... Esvening News i... monarchista ösz... letartóztatták An... az elhunyt diktá... ezredest és a ma... Az összeesküvés... gasrangu tiszt i... előtt a köztársas... renDELETEL nyugal...

Tizenhárom... fája egy németo... libból jelentik: E... zalmas kataszt... tizenhárom áldoz... bányában robban... áskok, de egy c... bant fel, mire ti... kedett a patronh... nem explodált. I... következett a ro... hatalmas sziklad... lezuhanó kövek... eltemették. A sz... zül csak kettő... ezek is súlyos... a többit pedig h... darabok alól.

Az elcsapo... donból jelentik: E... elalistákat s na... szocialista eszmé... japán népet. Eb... meket is erősen... működik a filmc... esett, hogy a jap... és bemutatottak... gosfilm címe: S... szenvedett kis á... azt mondja a fi... bannak szolgá... Természetesen a... ták, az egész fi... ták... A japán... szandabályokka... megerősítették.

HIREK

UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felolvasó szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 64.
 Cikkeink utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Megtörtént az első szavazás az új angol parlamentben. Londonból jelentik: az alsóházban Baldwin a kormány képviselőjében javaslatot terjesztett elő, melyben arra hívta fel a törvényhozást, hogy karácsonyig működését kizárólag a kormány által előterjesztendő törvénytervezeteknek szentelje. A javaslatot 178 szavazattal 9 ellenében az alsóház elfogadta. Ez volt az új alsóházban az első szavazás.

Felakasztotta magát a rossz üzletmenet miatt. Budapestről jelentik: Tegnap délelőtt a Százados uca 35. szám alatt lakó Netresszer Imre 44 éves fűszerkereskedő öngyilkosságot követett el. A rossz üzletmenet annyira elkeserítette, hogy délelőtt, boltzárás után, felment a tetőre és egy gerendára felkötötte magát. Mire a házbeliek rájöttek az öngyilkosságra és értesítették a mentőket, a szerencsétlen kereskedő halott volt.

Véres verekedés a bécsi egyetem épületében. Bécsből jelentik: Szerdán délelőtt röpiratokat osztogató egyének álltak fel az egyetemre siető ifjúságnak. A röpiratokat kommunista felhívást tartalmazták. Néhány nemzeti szocialista diák csoportosult az egyetem előtt, majd az egyetem épületéből is kiseregettek és felelősségre vonták a kommunista agitátorokat. A szóharcnak parázs verekedés lett a vége, valóságos háború keletkezett az egyetem lépcsőjén, amelynek csak a rendőrség közbelépése vetett véget. A mentők is kivonultak a csatatérre és két diákot életveszélyes sérülésekkel szállítottak be a kórházba.

Az Angol Bank még hosszú ideig nem kezd meg a készfizetéseket. Londonból jelentik: Pénzügyi körökben elterjedt hírek szerint az Angol Bank még hosszú ideig nem gondol arra, hogy a készfizetéseket megkezdi. Jelen pillanatban úgy látszik, hogy az angol jegybank inkább devizaállományt igyekszik növelni, mint aranyát s a devizákkal kíván befolyást gyakorolni a font nemzetközi árfolyamára.

Monarchista összeesküvés miatt leartóztatták Madridban a volt spanyol laktörő fiát. Londonból jelentik: Az Evening News madridi távirata szerint monarchista összeesküvés gyanúja miatt artóztatták Antonio Primo de Riverát, az elhunyt diktátor fiát, továbbá Rosado zredet és a madridi katedrális priorját. Az összeesküvésben részes több más marsrangú tiszt is, akiket hónapokkal ezelőtt a köztársasági kormány az Azanarendelettel nyugállományba helyezett.

Tizenhárom ember halálos katasztrófája egy németországi kőbányában. Berlinből jelentik: Hanaustein községben borzalmas katasztrófa történt, amelynek tizenhárom áldozata van. Az egyik kőbányában robbantások végeztek a munkások, de egy dinatmitpatron nem robbant fel, mire tizenöt munkás odamerészkedett a patronhoz, hogy megnézzék, miért nem explodált. Ebben a pillanatban bekövetkezett a robbanás, amelynek ereje hatalmas szikladarabokat döntött le és a lezuhanó kövek mind a tizenöt munkást eltemették. A szerencsétlen emberek közül csak kettő menekült meg élve, de ezek is súlyos sebesüléseket szenvedtek, a többi pedig holtan huzták ki a szikladarabok alól.

Az elcsapott cenzurahivatal. Londonból jelentik: Japánban üldözik a szocialistákat s nagyon vigyáznak, hogy a szocialista eszmék meg ne mételeyezék a japán népet. Ebből a szempontból a filmeket is erősen ellenőrzik s Japánban is működik a filmcenzúra. Most mégis megsejtették, hogy a japán filmek műsorra tűztek és bemutatottak egy izgató filmet. A hangosfilm címe: Saomiko s hőse egy sokat szenvedett kis árvalány, aki többek közt azt mondja a filmben, hogy az urak úgy bíznak a szolgálóikkal, mint a utyákkal. Természetesen a filmet azonnal betiltották, az egész filmcenzurahivatalt elcsapották. A japán urak helyzetét ezekkel a szabályokkal bizonyosan lényegesen megváltoztatták.

A kolozsvári mizrahi Oneg-Sabbat estje. A mizrahi ifjúság által rendezett rendezés péntek esti Oneg-Sabbat összejövetelek során, folyó hó 13-án, ma este fél kilenc órai kezdettel, a neológ hitközség Reg. Ferdinand ut 52 szám alatti téli imatermében. Klein Elijahu rabbi tart érdekesnek ígérkező vita előadást. „Szakadás a Mizrahi Világszervezetben és annak várható konzekvenciái” címmel. Az est folyamán föl fognak szólalni ezen érdekes témához Neumann Jenő, Segall B. Dow és Zamroni-Nóta Sándor. Vendégeket szívesen lát a vezetőség.

A román kormány a bukaresti egyetemen két francia férfi- és nőhallgatónak ösztöndíjat ad. Párizsból jelentik: Jorga román miniszterelnök levelet intézett Mario Roustan francia közoktatásügyi miniszterhez, melyben közölte, hogy a román kormány a bukaresti egyetemen két franciaországi férfi- és két nőhallgatónak ösztöndíjat ad. A francia miniszter levélben köszönetet mondott Jorgának.

Vegyen Református Kórház sorsjegyet!

Huzás: november hó 30. Főnyeremény: 1.000.000 Lej. Könnyen gazdag lehet és jótékonyt is gyakorol, ha református kórház sorsjegyet vásárol. Kapható üzletekben, tőzsdékben, piaci árusoknál. Központi sorsjegyiroda Cluj-Kolozsvár, Str. Bratianu 51. Telefon 905.

Cionista szeminárium Kolozsvárt. Mint már jeleztük, a kolozsvári cionista helyi csoport felhasználva a cionizmus két egyszerű teoretikusának: Prof. Silberbusch és dr. Gelber történetudósának itt időzését, hét-nyolc előadásból álló szemináriumot rendez az ifjúsági szervezetek vezetői, idősebb tagjai és más jelentkezők részére. Jelentkezni a Helyi csoport irodájában, Petőfi uca 18 szám alatt, I. em. 3-ik ajtó lehet minden délelőtt 2-től 3-ig. Előad prof. Silberbusch: „Zionistische Ideologie”, továbbá Jüdische-Soziologie és dr. Gelber: Geschichte des Zionismus címen. A szeminárium a neológ iskola kis imatermében lesz megtartva, minden hétfőn, csütörtökön és szombat este fél kilenckor. Az előadásorozat folyó hó 19-én kezdődik. Részvétel díjtalan.

KÖZGAZDASÁG

A német gyárak a román kormánytól követelik a jóvátétel fejében leszállított áruk ellenértékét

Hoover egyéves moratóriumának következményei. Bonyodalmak a leszállított áruk körül

Bucuresti-Bukarest, november 12. Még mielőtt a Hoover-moratórium életbe lépett volna, megegyezés jött létre egyes német gyáriparosokkal, akik beleegyeztek abba, hogy Romániának, előlegképen, különböző árucikkeket szállítsanak a hadikárpótlások terhére.

Németországban azonban, mint ismeretes, ez év júliusától egy évre beszüntetett minden külföldi fizetést. A német gyárak most tehát a román kormánytól követelik a leszállított és leszállítandó áruk ellenértékét, vagyis azt kívánják, hogy a román kormány fizesse ki ezeket a megtörtént szállításokat.

Tegnap a német gyáriparosoknak egy küldöttsége kereste fel Argetoianu pénzügyminisztert, aki előtt az újonnan előállott helyzetet vázolták és akitől a szállítások kiegyenlítését kérték. Érdekes megemlíteni, hogy a német gyáraknak egy része, mivel nem tudták követeléseiket a német kormánytól behajtani, beszüntették a szállításokat és ezzel megszüntették a kötött szerződést. Nem lehetetlen, hogy Zeuceanu interveniálni fog a Jóvátételi Bizottságnál a szerződések betartása érdekében, annál is inkább, mivel egyes áru cikkek haladéktalanul szükségesek a CFR részére.

Szombat délelőtt hirdettek ítéletet a Vay Kázmér-féle bűnperben. Budapestről jelentik: A Vay-per tárgyalásán Vay Kázmér védője befejezte védőbeszédét. Utána a vádlottak beszétek az utolsó szó jogán. Czillér azt hangoztatta a bíróság előtt, hogy rossz munkát nem végzett és becstelenséget nem követett el. Littke csatlakozott védője kérelméhez, Plauschek felmentését kérte. Az elnöklő Szemák tanácselnök Halasyhoz és Vayhoz nem intézett kérdést, mert védőik már előzőleg bejelentették, hogy Halasy és Vay nem fognak élni az utolsó szó jogával. Ítélethirdetés szombaton délelőtt lesz.

Kudarc fenyegeti a Kerekasztal-konferenciát. Londonból jelentik: Gandhi a Press Association munkatársa előtt hangoztatta, hogy a Kerekasztal-konferenciát kudarc fenyegeti és csak csoda menthetné meg. A hindu nacionalista vezető szerint e héten végkép eldőlt, hogy az angol kormányban van-e jóakarata az indiai kérdés megoldására.

Starhemberg nem szónokolhat. Bécsből jelentik: Nagy baj érte Starhemberg herceget. Az osztrák Heimwehr híres vezére megbetegedett és orvosai kijelentették, hogy három hónapig nem szabad szónokolnia. Így az osztrák Heimwehr népgyűlései egyelőre nélkülözni lesznek kénytelenek az állandó puccsra izgató herceg szónoklatait.

Irodalmi előadás a Kautsky-körben. A „Kautsky” munkás-kultúrkör ez évi előadás-sorozatának 4-ik előadását folyó hó 13-án, pénteken este fél 8 órakor, a Vas-munkás-Otthon kistermében, Str. Wilson, (a törvényszékek szemből) Iró és párt-író” címmel, Czinczár Miklós tartja. Belépőtíj nincs, vendégeket szívesen látnak.

Újra emelték Ausztriában az élőállat vámját. Bécsből jelentik: A nemzeti tanács főbizottsága tegnap jóváhagyta azt a kormányrendeletet, mely szerint további intézkedésig száz kilogramként 15 arany-schillinges pótvám fizetendő az élőállatokért az eddigi vámon felül. A vámemelés súlyosan érinti az Ausztriába irányuló állatimportot.

Egy szerencsétlen iparos. Egy valamikor jobb napokat látott zsidó iparos, aki legutóbb négy hónapig feküdt Kolozsvár különböző kórházaiban, mindenéből kifogyott és nincs betevő falatja. Ezuton kéri a jószívűeket, juttassanak hozzá valami pénzt, hogy legyen legalább gyógy szerre. Címe: Léb Albert, Galamb uca (Str. Tamas) 17.

Osztrák jegybank két százalékkal leszállította a kamatlábát. Bécsből jelentik: Az osztrák jegybank a leszállítási kamatlábát 10 százalékról 8 százalékra mérsékelte. Leszállították a köztársasági kötvények és a békebeli járadékpapírok kamattételét is 10 és félről 8 és fél százalékra, ugyszintén az egyéb értékpapírok lombardkamattját 11-ről 9 százalékra.

NAPROL-NAPRA

Lunacsarszkij, volt orosz közoktatásügyi népbiztos, a napokban a bécsi Konzerthausban előadást akart tartani Oroszország közoktatásának ügyéről. A hatóságok attól tartottak, hogy a Heimwehr tagjai megzavarják az előadást, ezért nem adtak engedélyt a felolvasásra. Így Lunacsarszkij bécsi útja elmarad.

A kínai Tung-Csung közelében a Petersfield angol aknahalászahajó zátonyra futott és elsüllyedt. Kelly tengernagyot, a kínai vizeken levő angol flotta parancsnokát, aki a hajón tartózkodott és a személyzetet sikerült ki menteni.

A königsbergi klinikán egy hölgy fogáról Röntgen-felvételt készítettek s közben a készülékből szikra pattant ki s az áram, mely a páciens aranyfogán át a testbe hatolt, a hölgyet azonnal megölte. A gépet kezelő orvos is igen súlyos égési sebeket szenvedett.

Newyorki jelentés szerint a hoboken kikötőben a Manufactures Railroad Comp raktárházaiban tűzvész pusztított el Európába elszállításra előkészített körülbelül egymillió dollár értékű különféle árukat.

Newyorki jelentés szerint Afganisztán és Spanyolország bejelentették, hogy a losangelesi olimpiáson részt fognak venni.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulírott közjegyző közbenjövetele mellett nyilvános árverésen el fog adni késedelmes vevő terhére 50.000 pengő „plata Budapesta”.

Az árverés Clujon Str. Regina Maria No. 18. sz. alatt (I. em.) alulírott irodájában f. év november hó 17-én d. e. 12 (tizenkét) órakor fog megtartatni.

Az árverési feltételek alulírott irodájában megtekinthetők.

Dr. Ioan Pordea
notar public

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulírott közjegyző közbenjövetele mellett nyilvános árverésen el fog adni késedelmes vevő terhére 22.000 pengő „plata Budapesta”.

Az árverés Clujon Str. Regina Maria No. 18. sz. alatt (I. em.) alulírott irodájában f. év november hó 17-én d. e. 11/2 (tizenegyet és fél) órakor fog megtartatni.

Az árverési feltételek alulírott irodájában megtekinthetők.

Dr. Ioan Pordea
notar public

Primăria Municipiului Cluj.

No. 23194—1931.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE

Primăria Municipiului Cluj publică licitație pentru executarea lucrărilor de imprimare a „Buletinului Oficial al Municipiului Cluj” în anul 1932 în 4-8 pagini, format 13 și în 350 exemplare, pe hârtie satinată, de două ori în fiecare lună la 1 și 16.

Licitația se va ținea conform cu dispozițiunile cuprinse în art. 88—110 din Legea Contabilității Publice și cu normele generale pentru ținerea licitațiilor, publicată în Monitorul Oficial No. 127—1931 — în ziua de 2 Decembrie 1831 ora 11 a. m., înaintea Comisiei de licitații (sala de ședință).

Odată cu ofertele concurenții vor preda în plic separat o garanție provizorie de 5% din suma oferită, pentru lucrarea menționată.

Caietul de sarcini referitor se poate vedea la Secretariatul Primăriei. Cluj, la 9 Noemvrie 931.

Primăria Municipiului Cluj.

A sirás nem segít,

csak a munka és tanulás: kevés pénzért tömegesen vehet könyvet a Lepage-antikváriumban, Kolozsvár. Kérjen árjegyzéket.

november 13.

Öt évig Lengyelországra az ajánlott lengyel külügyhatalmú a pak-

nyog Lengyelországra, mert tartania a hadseregét az Oroszország-

MOZI

heti műsora

eresznye. (Bérm 51.)

Obsitos. (Ifjusági helyiárakkal, be Marton István 52.)

9 órakor: Cserebogár. (Operette „Hazudik a muzsika” a regző nyárfára” szerzőjének legjobb, Budapesti operettje. Lenyel. Première bérszám 53.)

or: Akácfavirág. helyiárakkal. Sor-

r: Iglói diákok. mozihelyiárakkal.

akor: Cserebogár. (Operette újdonság Irén föllépésé-akkal. Bérlet „A” 56.)

Cserebogár sárga or. Bérlet „B” 9. 57.)

10 műsora

akor: A bécsi világsikert arany Rendezte: Bolváry Stoltz. Főszeres Irene Eisinger, Körbiger. Műsor

akor: A bécsi vig-

kor matiné: Nagy-összereplő: Charlie aus.

akor: A bécsi vig-

10 műsora

Dráma, főszerep-ghírű artista leg-átványával. Part-Haid.

Dráma, főszerep-ghírű artista leg-átványával. Part-Haid.

Dráma, főszerep-ghírű artista leg-átványával. Part-Haid.

10 műsora

és fél 7 órakor: agóban. (Zwei Her-Közkívánatra! A Filly Forst, Oskar Reimler stb. A leg-filmoperett első 10-áru előadása. Új hangos hirodó.

or: Két szív egy rak 10 és 20 lej. d. u. 3 órakor: Két ben. Helyiárak 10

10 műsora

jobb lovása. Szen-film, főszerepben: lova: Tony. Műso-hiradó és hangos

jobb lovása. Szen-film, főszerepben: lova: Tony. Műso-hiradó és hangos

jobb lovása. Szen-film, főszerepben: lova: Tony. Műso-hiradó és hangos

NYÍL

hetenként egy teljes, eddig sehol meg nem jelent regényt ad

5 leierért !

Eddig megjelent és sajtó alatt levő regények

1. ERDŐS RENÉE: Őszi kaland Firenzében	16. LAKATOS LÁSZLÓ: Egy pofon története
2. SÁSDI SÁNDOR: A kétéletű ember	17. MOHÁCSI JENŐ: Márta válaszüton
3. DÁNIELNÉ LENGYEL LAURA: Bonifác és Ursula	18. VÁSÁRHELYI LAJOS: 10.000 dollár jutalom
4. PINTÉR FERENC: Aki regényt talált	19. EGO: Anna mást akar
5. UJVÁRI SÁNDOR: Barátom a kalandor	20. SZINI GYULA: A kocka
6. KELLÉR ANDOR: Negyven hotelszoba	21. CSÖNDES GEZA: Három hónap
7. MOLY TAMÁS: A fekete függöny előtt	22. BOROSS ELEMÉR: Szegény ördög
8. LUKÁCS ISTVÁN: Eltűnt!	23. LÓRÁNTH LÁSZLÓ: Hetedik mennyország
9. KORCSMÁROS N.—UJVÁRI S.: New Yorktól—Budapestig	24. THURY LAJOS: Laci új életet kezd
10. PÁSZTOR ÁRPÁD: A végzetes kör	25. RÉVÉSZ GYÖRGY: Hartwig és Hartwig
11. Szentmihályiné SZABÓ MÁRIA: A föld meg az asszony	26. DÁNIEL ANNA: Valaki utazni akar
12. NÓGRÁDI BÉLA: Az utolsó csöngetés	27. KRUDY GYULA: Váciucai szép napok
13. BÜKY GYÖRGY: Betonvár	28. ENDRÓDI BÉLA: II. Oktáv.
14. FARKAS IMRE: A három Csengődi fiú	29. SURÁNYI MIKLÓS: A szakadék
15. KELEMEN VIKTOR: A boszorkány	30. RAGGAMBY ANDRÁS: Amerikai levél
- (Változtatás jogának fenntartásával)

Minden regény illusztrálva.
(Bardócz Árpád, Benedek Kata, Dabó Rózi, Dulácska Pál, Fáy Dezső, Gedő Lipót, Jaschik Álmos, Márton Lajos, Mika László, Nemes Attila, ifj. Repeze János, Schmidt-Kovács Kálmán, Tamás Elemér rajzolóművészek munkái)

A **NYÍL** kapható minden ujságárusítónál és a romániai főbizományosnál: **Pallas Könyv- és Lapterjesztő Vállalat, Cluj, Str. I. Ratiu A.**

Megrendelésnél elegendő a regény sorszámát megadni; minden regényért **5 lei** küldendő be.

Megrendelhetők az **Uj Kelet** könyvosztályánál is!

XIV. Cluj
november 13.
56
A Uj Kelet
és bá
Ökkel
forrás
Kézirat
megörz

Kolozsvár
cserno

Szép do
Kolozsvár
lót és olya
get ameri
mintha sz
Mégis c
meg az a
tom 2800
ezer kilon
Es az s
is hiányta
közi telef
Van azo
csoda is.

Kolozsv
rikával is
novicba, J
garasba. S
sége sem
pójából
azért ne
nincs is t
De az i
van Foga
tól, Ameri
milyen sz
csolatok k
val, ezek
csak szor
között.
Levessz
rikával m
de illő m
hatva, ha
Kolozsvár

Elégia

Soha se
szerelem
olyan szor
mással, m
alapjaiban
lett jönni
kinécsé vá
lokomotiv
Be kell
vedésben
leg gyűr
Amióta a
hajnalán
zióban rir
dek az in
dok enyh
hogy a r
frissitse é
véve illuz

Tévedte
kávét imm
nak, hane
szolgál. H
— az nem
kávét főha
országban
ban is ol
folyna, m
hanem itt
kormányol
világválsá
motivok
nek el.

A kávét
ján tehát
emberek r
nem val
hiánya m
dezni. Az
sége miatt

A bra
emiatt ny
megoldott
kávétárok
a lokomot
fognak ro
tudatában
ezentul fe

A brazil
metamorfo
mentőt tar
ság egyik
árubóság
kiszorult
lénsége te